

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини
Кафедра педіатрії № 1 із неонатологією
Кафедра хірургії № 3

СИЛАБУС

Пропедевтика медицини

Обов'язкова дисципліна

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	222 «Медицина»
кваліфікація освітня	магістр медицини
кваліфікація професійна	Лікар
освітньо-професійна програма	«Медицина»
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	III курс – 5-6 семестр

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Пропедевтика внутрішньої медицини

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Казаков Юрій Михайлович, д.мед. н., професор Чекаліна Наталія Ігорівна, д.мед. н., професор Борисова Зінаїда Олексіївна, к.мед.н., доцент Петров Євген Євгенович, к.мед.н., доцент Трибрат Тетяна Анатоліївна, к.мед.н., доцент Шуть Світлана Володимирівна, к.мед.н., доцент Боряк Віктор Петрович, к.мед.н., доцент Сакевич Вікторія Дмитрівна, к.мед.н., асистент Іваницька Тетяна Анатоліївна, асистент Козакевич Олена Борисівна, к.мед.н., асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532)688390 (0532) 532576
E-mail:	propedevtika_simmed@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/

Пропедевтика педіатрії

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Похилько Валерій Іванович, д.мед.н., професор Цвіренко Світлана Миколаївна, к.мед.н., доцент Гасюк Наталія Іванівна, к.мед.н., доцент Калюжка Олена Олександрівна, к.мед.н., доцент Фастовець Марина Миколаївна, к.мед.н., доцент Соловійова Галина Олексіївна, к.мед.н., доцент Чернявська Юлія Ігорівна, к.мед.н., доцент Жук Людмила Анатоліївна, к.мед.н. Козакевич Вероніка Клавдіївна, к.мед.н. Мелащенко Олена Іванівна, к.мед.н.
Профайл викладача (викладачів)	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 68-74-28
E-mail:	pediatric1@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/

Загальна хірургія

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Лігоненко Олексій Вікторович д.мед.н., професор Чорна Ірина Олексіївна к.мед.н., доцент Зубаха Анатолій Борисович к.мед.н., доцент Стороженко Олексій Володимирович к.мед.н., доцент Ярошенко Роман Антонович асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://surgery-three.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	(0532)2-68-74
E-mail:	Surgery3@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://surgery-three.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів / годин –11,0/330, із них:

Лекції (год.) – 42

Практичні (год.) –134

Самостійна робота (год). – 154

Вид контролю – ОСКІ -1

Обсяг змістового модуля Пропедевтика внутрішньої медицини

Кількість кредитів / годин –4,0/120, із них:

Лекції (год.) – 16

Практичні (год.) –48

Самостійна робота (год). – 56

Обсяг змістового модуля Пропедевтика педіатрії

Кількість кредитів / годин – 3,0 / 90, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні (год.) – 38

Самостійна робота (год). – 42

Обсяг змістового модуля Загальна хірургія

Кількість кредитів / годин - 4,0/ 120 із них:

Лекції (год.) - 16

Практичні заняття (год.) - 48

Самостійна робота (год). - 56

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни вибудовується з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту університету, положень ПДМУ та інших нормативних документів. Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Пропедевтика медицини», принципів академічної доброчесності: поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами; не запізнюватись на лекції і практичні заняття та пропускати їх без поважних причин; ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; активно займатись самостійною роботою, використовуючи посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини»; використовувати у навчальній або науковій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилається на них; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами. Під час перебування на клінічних базах кафедри здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу. Здобувачі вищої освіти повинні підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях, на клінічних базах і прилеглих до них територіях.

Здобувач вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання.

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СРС) - це основна за обсягом часу форма організації навчання, яка включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, що здійснюється на аудиторних та позааудиторних заняттях кафедри пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини) з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі. Основними завданнями СРС є послідовне формування навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності, а саме: створення умов для реалізації єдиного підходу до організації СРС з метою формування компетентностей здобувача вищої освіти, закріплення та поглиблення знань, професійних умінь та навичок; сприяння формуванню у здобувачів вищої освіти практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (навчальна історія хвороби, дослідні роботи, написання рефератів, підготовка до олімпіад, конкурсів тощо); сприяння розвитку у здобувачів вищої освіти мотивації до навчання й поглиблення професійних наукових і практичних інтересів.

При вивченні навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини» в ПДМУ викладачі, здобувачі вищої освіти діють відповідно до: положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті, робочої програми, положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників ПДМУ, положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті, правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету, положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ПДМУ, положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету та ін (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис навчальної дисципліни(анотація). Пропедевтика медицини є однією з перших дисциплін клінічного етапу до дипломної підготовки лікаря, під час вивчення якої відбувається засвоєння здобувачами вищої освіти методів діагностики у клініці внутрішніх хвороб, педіатрії та хірургії. Отже, пропедевтика медицини - навчальна клінічна дисципліна, яка вивчає методи і прийоми клінічного обстеження хворого, особливості професійного спілкування лікаря з пацієнтом, суб'єктивні та об'єктивні прояви захворювань (симптоми і синдроми), причини та механізми їх виникнення і розвитку (семіологія) з метою встановлення діагнозу. Відповідно програма дисципліни структурована на три змістові модулі: Пропедевтику внутрішньої медицини, Пропедевтику педіатрії та Загальну хірургію.

Пропедевтика педіатрії надає змогу здобувачам вищої освіти отримати знання з анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму, враховуючи основні закономірності фізичного та

нервово-психічного розвитку дітей різних вікових груп. Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни мають змогу оволодіти фізикальними методами обстеження: огляду, пальпації, перкусії, аускультації внутрішніх органів і систем дитячого організму. Здобувачі вищої освіти отримають знання з семіотики основних захворювань органів та систем у дітей різних вікових груп та формують здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень з оцінкою їх результатів, що в подальшому формує здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання. Вивчення пропедевтики педіатрії формує здатність до роботи з медичною документацією. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції здобувачі вищої освіти в подальшому використовують для роботи безпосередньо з пацієнтами.

При опануванні модуля «Загальна хірургія» відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння здобувачем вищої освіти основних методів обстеження, курації та основ лікування пацієнта у клініці внутрішніх хвороб, педіатрії та хірургії.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки): відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю «Медицина», вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини» здійснюється в V–VI семестрах, коли здобувачем вищої освіти набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біологічної та біоорганічної хімії, медичної хімії, гістології, цитології та ембріології, мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма пропедевтики медицини. У свою чергу, пропедевтика медицини формує засади вивчення здобувачем вищої освіти наступних клінічних дисциплін: внутрішньої медицини, педіатрії з дитячими інфекційними хворобами та закладає основи для вивчення клінічної хірургії, травматології, ортопедії, урології, нейрохірургії, офтальмології, акушерства, гінекології, анестезіології, реаніматології, екстреної та невідкладної медицини та інших навчальних дисциплін, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цією дисципліною та формування умінь застосовувати знання з основних методів обстеження хворого в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини» є формування у здобувача вищої освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Застосування вмінь з пропедевтики педіатрії у процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

Оволодіння систематизованими знаннями з організації хірургічної допомоги і профілактики розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції, формування практичних умінь з використання перев'язочного матеріалу, формування практичних умінь щодо обстеження хірургічного

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «пропедевтика медицини» є:

- Оволодіння здобувачем вищої освіти теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань людини
- Оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого
- Діагностика окремих внутрішніх захворювань людини при типових їх проявах
- Формування у здобувача вищої освіти морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.
- Оволодіння здобувачем вищої освіти теоретичними знаннями про Педіатрію як науку про здорову і хвору дитину
- Періоди дитячого віку
- Особливості фізичного та психомоторного розвитку дітей різного віку
- Анатомо-фізіологічні особливості та методика обстеження органів і систем у дітей різного віку.
- Семіотику захворювань різних органів і систем у дітей
- Рациональне вигодовування немовлят та дітей старших 1 року.
- засвоєння основних заходів, необхідних для організації роботи у хірургічному відділенні і забезпечення профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- набуття практичних навичок з накладання пов'язок з використанням різноманітних перев'язочних матеріалів;

- набуття практичних навичок для надання першої медичної допомоги при таких станах як кровотеча, закриті пошкодження м'яких тканин, перелом кістки, вивих, синдром тривалого стиснення, рана, опік, відмороження;
- набуття практичних навичок для підготовки і проведення трансфузії компонентів крові донора;
- засвоєння знань з основ місцевої і загальної анестезії, набуті вміння вибирати метод знеболення в залежності від стану хворого і наявної хірургічної патології;
- набуття практичних навичок для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних хірургічних інфекційних процесах, отримання вмінь щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при хірургічній інфекції;
- засвоєння знань про особливості застосування різних трансплантатів, про деонтологічні та юридичні аспекти при трансплантації;
- набуття навичок і вмінь для обстеження хірургічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації;
- формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

– інтегральна:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– загальні:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою.

. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

– спеціальні:

Навички опитування пацієнта.

Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань

Здатність до діагностування невідкладних станів.

Здатність до ведення медичної документації.

Результати навчання:

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

1. Навички опитування пацієнта

Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (у тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого.

За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та грудних залоз);
- обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд і пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перекутаних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
- обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки й верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легені);
- обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок);
- обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація);

- обстежувати стан нервової системи;
- обстежувати стан сечостатевої системи.

2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

Оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень

3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

3.1. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення:

- Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1)

1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою зіставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

3.2. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (за списком 4) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Здійснювати диференціальну діагностику захворювань шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Встановити попередній клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань

Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

5. Здатність до діагностування невідкладних станів

Встановити діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

6. Здатність до ведення медичної документації За умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу: - готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою; - вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів

7. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

По завершенню вивчення дисципліни «Пропедевтика медицини» здобувач вищої освіти повинні

знати :

- найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в організмі людини;
- методичні основи клінічного обстеження хворого, схеми дослідження пацієнта і написання історії хвороби;
- методичні основи фізикального обстеження хворого – розпитування, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії;

- найважливіші симптоми та синдроми у клініці внутрішніх захворювань та їх семіологічне тлумачення;
- клініко-діагностичну інтерпретацію показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень;
- медичну греко-латинську термінологію у визначенні основних проявів захворювань та у використанні в професійній лексиці.
- періоди дитячого віку
- особливості фізичного та психомоторного розвитку дітей різного віку
- анатоμο-фізіологічні особливості та методикку обстеження органів і систем у дітей різного віку.
- семіотику захворювань різних органів і систем у дітей
- раціональне вигодовування немовлят та дітей старших 1 року .
- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної хірургії;
- основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хірургічного хворого;
- загальні елементи догляду за хірургічними хворими;
- теоретичні аспекти про перев'язочний матеріал і способи його застосування;
- теоретичні основи сучасної антисептики;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки кровотечі, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- теоретичні і практичні аспекти трансфузії препаратів донорської крові та кровозамінників;
- ускладнення при гемотрансфузії, заходи для їх профілактики і лікування;
- основи анестезіології;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні серцево-легеневої реанімації;
- загальні питання травматології, онкології та трансплантології;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- теоретичні аспекти про рани і рановий процес, лікування ран;
- загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
- методикку обстеження хворого, особливості обстеження хворого з хірургічною патологією;
- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

вміти:

- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішніх хвороб.
- Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих як дорослих так і дітей та аналізувати їх результати .
- Складати план обстеження пацієнта при типовому перебігу найбільш поширених хвороб.
- Аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження.
- Визначати провідні симптоми та синдроми захворювань.
- Демонструвати вміння методично вірно викласти результати обстеження хворого у вигляді історії хвороби з обґрунтуванням синдромного діагнозу.
- Використовувати греко-латинські медичні терміни в практичній діяльності фахівця.
- Демонструвати володіння навичками організації режиму перебування хворих у відділеннях терапевтичного, педіатричного та хірургічного профілю.
- Демонструвати навички надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної, дихальної та травної систем.
- - оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плода за даними розрахунку маси плоду та аускультатії його серцебиття.
- Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.
- Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
- Забезпечити необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання. Донести до пацієнта висновки щодо необхідного режиму перебування у стаціонарі, режимів праці та відпочинку при лікуванні. Нести відповідальність за забезпечення умов дотримання призначеного лікарем режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювання.

- Вміти встановити діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин, у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі виявлення невідкладного стану (зі списку 3 Стандарту: гостра дихальна недостатність, гостра серцева недостатність, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, зупинка серця, дихання, колапс) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми. Нести відповідальність за своєчасність та якість діагностування невідкладних станів.
- Вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати карту медичну карту стаціонарного хворого, лист лікарських призначень, амбулаторну карту тощо).
- Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу.
- Вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації.
- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати лонгету з гіпсу;
- вибрати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітеріха;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень хірургічного відділення;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, становити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- виконати катетеризацію сечового міхура м'яким катетером, поставити очисну та сифонну клізму, промити шлунок зондом;
- підготувати операційне поле;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровотечі, вибрати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- визначити групу крові за системою ABO та Rh, провести тести на індивідуальну сумісність крові реципієнта та донора, вибрати тести на сумісність при трансфузії компонентів донорської крові, організувати і провести трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- діагностувати різноманітні травматичні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- вибрати хірургічну тактику при лікуванні різних стадій ранового процесу;
- вибрати засоби для місцевого застосування при лікуванні ран в залежності від стадії ранового процесу;
- діагностувати різноманітні інфекційні хірургічні процеси, проводити між ними диференційну діагностику;
- діагностувати гнійно-некротичну стадію розвитку інфекційного хірургічного захворювання;
- вибрати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку хірургічної інфекції;
- скласти лікувальну програму при різних інфекційних хірургічних захворюваннях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого для пацієнта з хірургічною патологією.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	К-ть год
	Змістовий Модуль Пропедевтика внутрішньої медицини	
1	Пропедевтика внутрішньої медицини як введення у клініку внутрішніх хвороб. Основні методи обстеження хворих. Пропедевтика внутрішньої медицини як введення в клінічну практику. Історія становлення пропедевтики внутрішньої медицини в Україні та за її межами. Внесок відомих клініцистів М.Я.Мудрова, Г.А.Захар'їна, С.П.Боткіна, О.О.Остроумова, Т.Г.Яновського, В.П.Образцова, М.Г.Курлова, М.М.Губергіца, М.Д.Стражеска, М.П.Кончаловського, М.В.Черноруцького, Г.Ф.Ланга, О.Л.Мясникова, Б.С.Шкляра у розвиток вітчизняної пропедевтичної школи. Основні цілі та об'єкти вивчення пропедевтичної медицини. Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб: фізикальні, інструментальні, лабораторні.	2
2	Симптоми при захворюваннях органів дихання на підставі аускультатії легень. Історія розвитку аускультатії як методу фізикального обстеження хворого. Правила користування стетоскопом та фонендоскопом. Методика проведення орієнтовної порівняльної аускультатії легень. Основні дихальні шуми: везикулярне та бронхіальне дихання, їх кількісні та якісні зміни, умови виникнення. Класифікація додаткових дихальних шумів (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). Причини виникнення сухих та вологих хрипів, їх різновиди. Діагностичне значення консонуючих і неконсонуючих хрипів. Умови виникнення крепітації та шуму тертя плеври. Диференціальні ознаки додаткових дихальних шумів. Додаткові аускультативні феномени (шум плескоту Гіпократ, шум падаючої краплі, шум "водяної дудки"), причини їх виникнення та діагностичне значення.	2
3	Аускультатія серця: нормальні та патологічні тони серця, органічні та функціональні серцеві шуми Методика і техніка аускультатії серця у відповідності з традиціями Київської терапевтичної школи. Основні та додаткові точки аускультатії. Місця проекції та найкращого вислуховування клапанів серця. Механізм формування серцевих тонів. Причини посилення та послаблення тонів. Акцент тону. Зміни тонів за тембром (ляскаючий, приглушений, оксамитовий, металевий, гарматний тони). Поняття про розщеплення та роздвоєння серцевих тонів, причини їх виникнення та часові характеристики. Причини виникнення та класифікація серцевих шумів (внутрішньосерцеві та позасерцеві, органічні та функціональні, систолічні та діастолічні, шуми вигнання, наповнення, регургітації). Правила вислуховування та алгоритм характеристики шумів серця: відношення до фаз серцевої діяльності, місце найкращого вислуховування, місце проведення, характер, інтенсивність, форма, зв'язок із тонами серця, зміни у залежності від положення тіла (вертикальне, горизонтальне) та фізичного навантаження. Визначення аускультативних симптомів Сиротиніна-Куковерова та Удінцева. Поняття про функціональні шуми та їх відмінностей від органічних серцевих шумів. Позасерцеві шуми. Шум тертя перикарда, плевроперикардіальний шум, кардіопульмональний шуми. Шум "дзиги" на яремній вені. Подвійні тон Траубе та шум Виноградова-Дюрозьє на стегновій артерії: методика визначення, причини та механізм виникнення.	2
4	Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії та ішемічній хворобі серця Синдром серцевої та судинної недостатності при захворюваннях серцево-судинної системи. Визначення ВОЗ/МТГ для артеріальної гіпертензії, есенціальної гіпертензії (гіпертонічної хвороби) та симптоматичної гіпертензії. Основні фактори ризику гіпертонічної хвороби та механізми її розвитку. Класифікація гіпертонічної хвороби за рівнем артеріального тиску та за ураженням органів-мішеней. Основні скарги хворого на гіпертонічну хворобу, дані огляду, пальпації прекардіальної ділянки, перкусії меж серцевої тупості та аускультатії. ЕКГ-ознаки змін міокарда при гіпертонічній хворобі. Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи. Ішемічна хвороба серця етіологія Визначення серцевої недостатності та основні патогенетичні шляхи її розвитку. Сучасна класифікація серцевої недостатності (стадії серцевої недостатності, гемодинамічний варіант, функціональні класи пацієнтів). Основні клінічні прояви серцевої недостатності та дані інструментальних методів дослідження, що підтверджують її наявність. Судинна	2

	недостатність та основні її різновиди: знепритомнення, колапс, шок. Поняття про синкопальні стани, механізм їх виникнення та основні клінічні прояви	
5	Основні синдроми при захворюваннях органів дихання. Гострі та хронічні бронхіти, бронхіальна астма, емфізема легень, хронічне обструктивне захворювання легень Визначення та основні механізми розвитку хронічного бронхіту та бронхіальної астми. Основні скарги та дані фізикального обстеження хворих на хронічний бронхіт і бронхіальну астму. Синдром бронхіальної обструкції, мукоциліарної недостатності та підвищеної повітряності легень. Основні методи інструментальної діагностики. Лабораторні ознаки бронхіальної астми за даними загального аналізу крові та дослідження харкотиння. Визначення та основні клінічні прояви бронхоектатичної хвороби. Поняття про хронічне обструктивне захворювання легень	2
6	Основні симптоми та синдроми при пневмонії, сухому та ексудативному плевриті. Клінічні, інструментальні та лабораторні ознаки синдромів ущільнення легеневої тканини, накопичення рідини в плевральній порожнині, дихальної недостатності Визначення та сучасна класифікація пневмоній (госпітальна, негоспітальна, аспіраційна, пневмонія у осіб з послабленим імунітетом), класифікація за характером ураження легень (плевропневмонія, бронхопневмонія, інтерстиціальна пневмонія). Основні етіологічні чинники пневмонії. Скарги хворих та особливості даних фізикальних методів обстеження хворих на крупозну та вогнищеву пневмонії. Критерії тяжкого перебігу пневмонії. Можливості інструментальної діагностики ущільнення легеневої тканини. Лабораторні ознаки запального синдрому при пневмоніях. Основні причини розвитку пневмосклерозу. Дані фізикального та інструментального обстеження хворого із пневмосклерозом. Основні клінічні форми раку легень: особливості проявів при центральній та периферичній локалізації раку. Синдром ущільнення легеневої тканини.	2
7	Основні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунка та кишківника. Методи клінічного, лабораторного та інструментального дослідження при гастритах, пептичній виразці шлунка та 12-ти палої кишки, ентеритах та колітах. Визначення та сучасна класифікація гастриту і пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки. Основні етіологічні чинники цих захворювань. Розповсюдженість хелікобактеріозу, умови пошкодження слизової оболонки шлунка та 12-палої кишки. Основні скарги хворих на хронічний гастрит та виразкову хворобу. Особливості больового синдрому в залежності від локалізації патологічного вогнища та стану кислотопродукуючої функції шлунка. Прояви диспептичного синдрому при хронічному гастриті та пептичній виразці шлунка і 12-палої кишки. Можливості інструментального та лабораторного обстеження хворих. Основні ускладнення пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки. Синдроми шлункової кровотечі. Основні симптоми та синдроми у хворих на ентерит та коліт: синдром кишкової диспепсії, синдроми мальабсорбції та мальдигестії, синдром подразненого кишківника.	2
8	Основні симптоми та синдроми при захворюваннях нирок. Симптоматологія гострого та хронічного гломерулонефриту і пієлонефриту. Визначення та сучасна класифікація гломерулонефриту та пієлонефриту. Основні механізми розвитку гломерулонефриту та пієлонефриту. Скарги хворих при ураженні нирок та результати фізикального обстеження хворих на гломеруло– та пієлонефрит. Набряковий синдром та синдром артеріальної гіпертензії при захворюваннях нирок. Можливості інструментальної діагностики патології нирок. Лабораторне дослідження сечі, аналіз та інтерпретація результатів загальноклінічного аналізу сечі, дослідження сечі за Нечипоренком, Амбюрге, Адис–Каковським, Зимницьким. Сечовий, нефротичний синдроми при захворюваннях нирок. Результати біохімічного дослідження крові при патології нирок. Синдроми ниркової недостатності та ниркової кольки. Визначення та класифікація хронічної хвороби нирок.	2
	Разом	16

№ п/п	Назва теми	К-ть год
	Змістовий модуль Пропедевтики педіатрії	
	Розвиток та вигодовування дітей	
1	Особливості новонародженої дитини. Сучасні принципи догляду за новонародженою дитиною. 1. Первинний туалет новонародженої дитини. 2. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. 3. Поняття про зрілість.	2

	4. Передчасно народжена дитина.	
2	Фізичний та психомоторний розвиток дітей різних вікових груп. Методи оцінки фізичного та психомоторного розвитку дітей. Семіотика порушень. 1. Сучасні методи оцінки фізичного розвитку дітей. 2. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей різних вікових груп. 3. Принципи оцінки психомоторного розвитку у дітей різного віку. 4. Семіотика порушень психомоторного розвитку у дітей раннього віку. Інклюзивне навчання.	2
3	Вигодовування здорових дітей першого року життя. Переваги природного вигодовування немовлят. Правила і техніка введення прикорму. 1. Сучасні методи ведення лактації та грудного вигодовування. 2. Переваги грудного вигодовування. 3. Кількісний і якісний склад грудного молока. Імунологічна роль материнського молока. 4. Методи розрахунку добового об'єму їжі, режим харчування дитини 1-го року життя. 5. Ознаки готовності дитини до введення прикорму. 6. Правила введення прикорму. 7. Рекомендована програма введення прикорму дітям першого року життя. 8. Потреба в білках, жирах, вуглеводах і енергії за добу при грудному вигодовуванні.	2
	Анатомо-фізіологічні особливості, методика досліджень та семіотика захворювань у дітей.	
4	Анатомо-фізіологічні особливості та семіотика уражень системи дихання та серцево-судинної системи у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання у новонароджених. 2. Методика обстеження органів дихання (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). 3. Додаткові методи обстеження органів дихання у дітей різного віку. 4. Семіотика основних синдромів ураження органів дихання (обструктивний, рестриктивний та ін.). 5. Семіотика захворювань органів дихання у дітей (бронхіти, пневмонії, плеврити, бронхіальна астма, бронхіоліт). 6. Синдром дихальної недостатності. 7. Особливості кровообігу у плода. 8. Особливості кровообігу новонародженого. 9. Методика обстеження серцево-судинної системи у дітей. 10. Семіотика уражень серцево-судинної системи у дітей (набряки, втрата свідомості, серцебиття, біль в лівій половині грудної клітини) 11. Вроджені вади серця: класифікація, порушення гемодинаміки та симптоматика. 12. Семіотика набутих захворювань серця у дітей (міо-, ендо-, пери- та панкардит). 13. Синдром гострої судинної недостатності (непритомність, колапс, шок). 14. Синдром гострої серцевої недостатності: ступені важкості. 15. Особливості електрокардіограми та фонокардіограми у здорових дітей різних вікових груп.	2
5	Анатомо-фізіологічні особливості та семіотика захворювань органів травлення та системи крові у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи у новонароджених дітей. 2. Методика обстеження дітей різного віку: скарги; огляд; пальпація; перкусія; аускультация. 3. Лабораторні та інструментальні методи обстеження травної системи. 4. Пілороспазм і пілоростеноз. 5. Семіотика основних захворювань органів травлення: гастрит, виразкова хвороба шлунка, дванадцятипалої кишки. 6. Функціональні захворювання гепатобіліарного тракту. Тактика педіатра. 7. Анатомо-фізіологічні особливості системи крові у дітей в різні вікові періоди. 8. Методи обстеження (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация, лабораторна діагностика та ін.) у дітей. 9. Клініко-гематологічна семіотика основних захворювань системи крові (анемія, лейкоз, лімфогранулематоз, гемофілія та ін.)	2
	Разом	10

№ п/п	Назва теми	К-ть год
----------	------------	-------------

Змістовий модуль Загальна хірургія		
1	Введення в хірургію. Хірургія як наука. Короткий нарис з історії хірургії. Вітчизняні і закордонні хірургічні школи. Питання професійної етики і деонтології. Правові та юридичні аспекти діяльності хірурга. Антисептика. Історична довідка. Шляхи розповсюдження екзогенної і ендогенної інфекції. Види антисептики. Характеристика антисептичних засобів та способів їх застосування. Асептика. Визначення. Поняття. Внутрішньолікарняна інфекція, санітарно-епідемічний режим. Асептичний режим. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції. 1. Хірургія як наука. 2. Короткий нарис з історії хірургії. 3. Вітчизняні і закордонні хірургічні школи. 4. Питання професійної етики і деонтології. 5. Правові та юридичні аспекти діяльності хірурга. 6. Антисептика. 7. Історична довідка. 8. Шляхи розповсюдження екзогенної і ендогенної інфекції. 9. Види антисептики. 10. Характеристика антисептичних засобів та способів їх застосування. Асептика. Визначення. Поняття. Види асептики 11. Внутрішньолікарняна інфекція, 12. санітарно-епідемічний режим у хірургічному відділенні. 13. Структура хірургічного відділення. Асептичний режим. 14. Методи стерилізації хірургічного інструментарію. Білизни тощо. 15. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції.	2
2	Кровотеча. Класифікація. Причини виникнення кровотеч. Крововтрата. Зміни в організмі при гострій крововтраті. Клінічні ознаки та діагностика різних кровотеч. Визначення кількості втраченої крові. Тимчасова та кінцева зупинка кровотечі. 1. Кровотеча, поняття. 2. Класифікація кровотеч. 3. Причини виникнення кровотеч. 4. Крововтрата. 5. Зміни в організмі при гострій крововтраті. 6. Клінічні ознаки та діагностика різних кровотеч. 7. Визначення кількості втраченої крові. Тимчасові та кінцеві методи зупинки кровотеч.	2
3	Основи клінічної трансфузіології. Гемотрансфузія як операція пересадки живої тканини. Антигенна система крові. Групи крові. Клінічне значення групової диференціації. Показання та протипоказання до гемотрансфузії. Методики гемотрансфузії. 1. Гемотрансфузія як операція пересадки живої тканини. 2. Антигенна система крові. 3. Групи крові. 4. Визначення груп крові за системою АВО та резус фактором 5. Клінічне значення групової диференціації. 6. Показання та протипоказання до гемотрансфузії. 7. Порядок дій лікаря перед гемо трансфузією 8. Проби перед переливанням крові 9. Методики гемотрансфузії.	2
4	Травма та травматизм. Травматичні ушкодження м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: клінічні ознаки, діагностика, надання першої медичної допомоги, принципи лікування. Переломи та вивихи. Політравма. Синдром тривалого стиснення 1. Травматичні ушкодження м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: клінічні ознаки, діагностика, 2. Надання першої медичної допомоги при ушкодженнях м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: 3. Принципи лікування ушкоджень м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: клінічні ознаки, діагностика. 4. Поняття про транспортну іммобілізацію 5. Політравма. 6. Синдром тривалого стиснення.	2
5	Рани: класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Рановий процес. Типи загоєння рани. Профілактика ранової інфекції. Лікування ран..	2

	1.Рани: класифікація, клінічні ознаки, діагностика. 2.Рановий процес. 3.Типи загоєння рани. 4.Фази раньового процесу 5.Профілактика ранової інфекції. 6.Лікування ран.	
6	Загальні питання хірургічної інфекції. Збудники неспецифічної хірургічної інфекції та механізми їх агресії. Транслокація мікрофлори. Місцева та загальна реакція організму. Методи діагностики і загальні принципи лікування. ВІЛ інфекція в хірургії.. 1. Збудники неспецифічної хірургічної інфекції та механізми їх агресії. 2. Транслокація мікрофлори. 3. Місцева та загальна реакція організму. 4. Методи діагностики і загальні принципи лікування. 5. ВІЛ інфекція в хірургії.	2
7	Гострі гнійні захворювання шкіри, підшкірної основи, фасцій, м'язів, клітковинних просторів, лімфатичних судин і вузлів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Гострі гнійні захворювання кісток, суглобів, серозних порожнин, кисті і пальців. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. 1. Класифікація гострих гнійних захворювань 2. Гострі гнійні захворювання шкіри, підшкірної основи, фасцій, м'язів, клітковинних просторів, лімфатичних судин і вузлів. 3. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гострих гнійних захворювань м'яких тканин м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: клінічні ознаки, діагностика. 4. Гострі гнійні захворювання кісток, суглобів, серозних порожнин, кисті і пальців. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	2
8	Хірургічний сепсис (Сепсис-3): визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування. 1. Визначення сепсису, 2. Етіологія, патогенез сепсису, 3. Поняття сепсис-3 4. СІРС-синдром 5. Класифікація сепсису, 6. Клінічні прояви сепсису, 7. Діагностика (бактеріологічний тест) сепсису, 8. Принципи лікування сепсису.	2
	Разом	16

Тематичний план семінарських занять за модулями змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті – не передбачено програмою

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	К-ть год
Змістовий модуль Пропедевтика внутрішньої медицини		
<i>Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб</i>		
1	Схема історії хвороби. Проведення розпиту хворого. Медична історія хвороби: основні її розділи та правила складання. Методика розпитування хворого, його діагностичне значення, системність проведення з урахуванням індивідуальних, інтелектуальних та психологічних особливостей хворого. Основні структурні частини анамнезу (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Роль українських вчених-клініцистів у розвитку професійного мистецтва опитування хворого.	2
2	Загальний огляд хворого. Діагностичне значення симптомів, виявлених під час огляду хворого. Огляд окремих частин тіла: голови, шиї, тулуба, кінцівок. Методика проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого (різновиди загальних станів хворого та їх критерії), оцінка стану його свідомості (типи порушень свідомості), постави, ходи (різновиди постави та ходи при різній патології), положення у ліжку (активне, пасивне, вимушене, їх види). Тілобудова та основні	2

	критерії нормальних конституціональних типів. Шкіра, її властивості (колір, еластичність, вологість, температура, елементи висипки, невуси, шрами, рубці) та патологічні зміни; оцінка стану волос та нігтів. Підшкірна клітковина (вгодваність, розподіл, типи ожиріння), стан м'язів та опорно-рухового апарату. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів. Діагностичне значення симптомів, отриманих під час загального огляду хворого. Методика проведення та послідовність огляду голови і шиї, кінцівок та тулуба, живота та грудної клітки. Діагностичне значення симптомів, отриманих під час огляду окремих частин тіла хворого.	
3	Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання. Огляд та пальпація грудної клітки. Послідовність виявлення та деталізації найважливіших суб'єктивних симптомів і їх семіологічна оцінка. Особливості з'ясування анамнезу захворювання та життя. Методика проведення статичного та динамічного огляду грудної клітки. Визначення топографічних ділянок та фізіологічних утворень на грудній клітці та їх діагностичне значення. Фізіологічні та патологічні форми грудної клітки, їх критерії. Патологічні форми дихання (Чейна-Стокса, Біота, Куссмауля, Грокко), їх характеристика та причини виникнення. Послідовність проведення пальпації грудної клітки, визначення голосового тремтіння та семіологічна оцінка його результатів.	2
4	Перкусія легень. Методика і техніка проведення порівняльної та топографічної перкусії легень. Історія становлення перкусії як методу фізикального обстеження. Роль перкусії у визначенні стану легень. Класифікація перкусії за цілями, за силою нанесення перкуторного удару, за методикою проведення. Різновиди та умови виникнення перкуторних тонів. Основні топографічні ділянки та орієнтири на поверхні грудної клітки. Основні завдання та методика проведення порівняльної перкусії легень. Послідовність характеристики та діагностичне значення отриманих даних. Причини виникнення тупого, тимпанічного, притуплено-тимпанічного, коробкового перкуторних тонів над легеньми. Основні топографічні лінії на поверхні грудної клітки. Основні завдання та послідовність проведення топографічної перкусії легень. Визначення висоти стояння верхівок легень спереду та ззаду, ширини полів Креніга. Послідовність визначення нижньої межі легень, активної та пасивної рухливості нижнього легеневого краю. Простір Траубе, його значення при патології легень	2
5	Аускультация легень: основні дихальні шуми (везикулярне та бронхіальне дихання). Історія розвитку аускультатії як методу фізикального обстеження хворого. Правила користування стетоскопом та фонендоскопом. Методика проведення орієнтовної порівняльної аускультатії легень. Основні дихальні шуми: везикулярне та бронхіальне дихання, їх кількісні та якісні зміни, умови виникнення. Методика визначення бронхофонії та її діагностичне значення.	2
6	Аускультация легень: додаткові дихальні шуми (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). Класифікація додаткових дихальних шумів (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). Причини виникнення сухих та вологих хрипів, їх різновиди. Діагностичне значення консонуючих і неконсонуючих хрипів. Умови виникнення крепітації та шуму тертя плеври. Диференціальні ознаки додаткових дихальних шумів. Додаткові аускультативні феномени (шум плескоту Гіпократата, шум падаючої краплі, шум "водяної дудки"), причини їх виникнення та діагностичне значення.	2
7	Розпит та загальний огляд хворих із патологією серцево-судинної системи. Курація хворих з написанням анамнестичного розділу історії хвороби. Діагностичне значення основних фізикальних методів обстеження системи кровообігу (розпитування, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії). Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із серцево-судинною патологією. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Проведення загального огляду кардіологічного хворого. Курація хворого з написання анамнестичного розділу історії хвороби.	2
8	Дослідження пульсу (артеріального, венозного, псевдокапілярного) та артеріального тиску. Огляд та пальпація передсерцевої ділянки. Перкусія меж відносної та абсолютної серцевої тупості, визначення ширини судинного пучка. Судини, доступні для визначення пульсу (артеріального, венозного). Правила та послідовність дослідження пульсу на променевій артерії. Визначення основних	2

	властивостей пульсу (синхронності, ритмічності, частоти, напруження, наповнення, висоти, швидкості, рівномірності), виявлення дефіциту, лабільності, парадоксальності, дикротичності пульсу. Правила вимірювання артеріального тиску. Основні методи визначення артеріального тиску. Поняття про тони Короткова. Основні параметри, що визначають показники систолічного та діастолічного артеріального тиску. Поняття про пульсовий та середньодинамічний артеріальний тиск. Нормальні значення артеріального тиску у відповідності до критеріїв ВОЗ/МТГ. Послідовність проведення огляду ділянки серця. Діагностичне значення серцевого горбу, пульсацій у ділянці серця та ший. Методика і техніка пальпації прекардіальної ділянки: верхівковий поштовх (локалізація, площа, сила, висота, резистентність, зміщуваність, причини виникнення негативного верхівкового поштовху); серцевий поштовх, причини його появи та методика визначення; пульсація черевного відділу аорти, печінки, симптом Плеша, пульсація висхідного відділу аорти та її дуги, виявлення пульсації легеневого стовбура. Пресистолічне і систолічне тремтіння (симптом "котячого муркотіння"), причини виникнення. Поняття про відносну та абсолютну серцеву тупість, їх перкуторне визначення (послідовність: права, верхня, ліва межа) та зміни в умовах патології. Структури, що формують судинний пучок, перкуторне визначення його ширини.	
9	Аускультация серця: серцеві тони, їх розщеплення, роздвоєння тонів, додаткові тони. Методика і техніка аускультативної серця у відповідності з традиціями Київської терапевтичної школи. Основні та додаткові точки аускультативної. Місця проєкції та найкращого вислуховування клапанів серця. Механізм формування серцевих тонів. Причини посилення та послаблення тонів. Акцент тону. Зміни тонів за тембром (хлопаючий, приглушений, оксамитовий, металевий, гарматний тони). Поняття про розщеплення та роздвоєння серцевих тонів, причини їх виникнення та часові характеристики. Додаткові тони – щиголь відкриття мітрального клапана, галопні тони (протодіастолічний, мезодіастолічний та пресистолічний ритм галопа). Методичні особливості аускультативної серця - безпосередньо вухом, стетоскопом, фонендоскопом: у положенні хворого стоячи, лежачи, у стані спокою і після фізичного навантаження.	2
10	Аускультация серця: органічні та функціональні серцеві шуми. Причини виникнення та класифікація серцевих шумів (внутрішньо-серцеві та позасерцеві, органічні та функціональні, систолічні та діастолічні, шуми вигнання, наповнення, регургітації). Правила вислуховування та алгоритм характеристики шумів серця: відношення до фаз серцевої діяльності, місце найкращого вислуховування, місця проведення, характер, інтенсивність, форма, зв'язок із тонами серця, зміни у залежності від положення тіла (вертикальне, горизонтальне) та фізичного навантаження. Визначення аускультативних симптомів Сиротиніна-Куковерова та Удінцева. Поняття про функціональні шуми та їх відмінностей від органічних серцевих шумів. Позасерцеві шуми. Шум тертя перикарда, плевроперикардіальний шум, кардіопульмональний шуми. Шум "дзиги" на яремній вені. Подвійні тон Траубе та шум Виноградова-Дюрозье на стегновій артерії: методика визначення, причини та механізм виникнення.	2
11	Методика реєстрації та розшифрування ЕКГ. ЕКГ-ознаки гіпертрофії передсердь та шлуночків. Клініко-діагностичне значення методу електрокардіографії. Біофізичні і фізіологічні основи ЕКГ. Структура і функція водіїв ритму серця та провідникової системи. Основні та додаткові шляхи проведення імпульсу. Методика і техніка реєстрації ЕКГ: стандартні відведення, однополюсні відведення від кінцівок, грудні відведення. Основні елементи ЕКГ : значення тривалості та амплітуди зубців, тривалості інтервалів і сегментів в нормі. Алгоритм і методика розшифрування ЕКГ. ЕКГ-ознаки гіпертрофії правого та лівого передсердь та шлуночків.	2
12	ЕКГ - обстеження хворих із порушенням автоматизму та збудливості. Основні структури, що забезпечують функцію автоматизму серця. ЕКГ-ознаки порушень автоматизму: синусової тахікардії, синусової брадикардії, синусової аритмії, синдрому слабкості синусового вузла. Види екстрасистол. ЕКГ-ознаки синусової, передсердної, атріо-вентрикулярної та шлуночкової екстрасистол. Диференціація право- та лівошлуночкових екстрасистол. Класифікація шлуночкових екстрасистол. Види аллоритмій.	2
13	ЕКГ- обстеження хворих із порушенням функції провідності та комбінованих порушеннях серцевого ритму	2

	Час проведення імпульсу по різних відділах провідникової системи серця. ЕКГ-ознаки сино-аурикулярної та внутрішньопередсердної блокади. Класифікація та ЕКГ-ознаки атріо-вентрикулярної блокади. Напади Моргані–Адамса–Стокса, причина їх виникнення та клінічні прояви. Внутрішньошлуночкові блокади, диференціація блокади лівої та правої ніжки пучка Гіса. Ознайомлення з показаннями до проведення та правилами виконання електроімпульсної терапії. ЕКГ- та клінічні ознаки миготливої аритмії та фібриляції передсердь. Клініка та ЕКГ при тріпотінні шлуночків, пароксизмальній шлуночковій тахікардії, фібриляції шлуночків.	
14	Розпит та огляд хворих із захворюваннями шлунково-кишкового тракту. Огляд та поверхнева пальпація живота. Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із патологією шлунково-кишкового тракту. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Зміни зовнішнього вигляду хворого при різній патології шлунково-кишкового тракту. Послідовність огляду живота (форма, розміри, симетричність, стан шкіри та пупка, вгорованість, стан підшкірних судин, характер оволося). Поняття топографічні зони та топографічні лінії на поверхні живота. Завдання та методика проведення поверхневої пальпації живота (пальпація до дузі великого та малого радіусу, перевірка симптомів подразнення очеревини, виявлення розходження прямих м'язів живота, наявності пупкових кил та кил білої лінії живота). Методи виявлення асцитів (оглядовий, перкуторний, флюктуацій).	2
15	Глибока ковзна методична пальпація відділів кишківника та шлунка. Роль вітчизняних клініцистів у розробці методу пальпації органів черевної порожнини. Проекція відділів шлунково-кишкового тракту на поверхню живота. Послідовність проведення глибокої ковзної методичної пальпації відділів кишківника за методом Образцова–Стражеска: нормальні параметри сигмоподібної, сліпої, термінального відділу здухвинної, висхідної, нисхідної та поперечно-ободової кишки. Методи визначення нижньої межі шлунка (перкуторний, пальпаторний, стетоакустичний, за шумом плескоту). Правила пальпації ворота	2
16	Глибока ковзна методична пальпація печінки, селезінки, нирок. Перкуторне визначення розмірів та меж печінки за методами Образцова та Курлова. Причини збільшення та зменшення розмірів печінки. Методика проведення глибокої ковзної пальпації печінки. Характеристика нормальної пальпаторної картини та можливі зміни нижнього краю печінки при патології. Методика перкуторного визначення розмірів селезінки, основні причини її збільшення. Правила пальпації селезінки. Діагностична цінність визначення симптому Пастернацького. Методика пальпаторного дослідження нирок у положенні стоячи та лежачи. <i>Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів</i>	2
17	Мітральні та аортальні вади серця: основні симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних методів обстеження. Визначення та розповсюдженість вад серця, частота ураження серцевих клапанів. Ревматизм, сучасна класифікація та основні клінічні прояви. Основні причини та механізми розвитку мітральної недостатності та мітрального стенозу. Зміни гемодинаміки при мітральних вадах серця. Значення рефлексу Китаєва. Основні скарги хворих на мітральний стеноз та недостатність мітрального клапана. Дані огляду, пальпації передсерцевої ділянки та перкусії при мітральних вадах серця. Аускультативна картина мітрального стенозу та мітральної недостатності. ЕКГ– та ФКГ–ознаки мітральних вад серця. Рентгенологічні ознаки мітральних вад. Поняття про пролапс мітрального клапана. Етіологічні фактори та механізми розвитку аортальної недостатності та аортального стенозу. Зміни гемодинаміки при аортальних вадах серця. Основні скарги хворих на аортальний стеноз та недостатність аортального клапана. Дані огляду, пальпації передсерцевої ділянки та перкусії при аортальних вадах серця. Аускультативна картина стенозу аортального отвору та аортальної недостатності. ЕКГ– та ФКГ–ознаки аортальних вад серця. Рентгенологічні ознаки аортальних вад.	2
18	Основні симптоми та синдроми при гіпертонічній хворобі та симптоматичних артеріальних гіпертензіях. Гіпертонічні кризи. Визначення ВОЗ/МТГ для артеріальної гіпертензії, есенціальної гіпертензії (гіпертонічної хвороби) та симптоматичної гіпертензії. Основні фактори ризику гіпертонічної хвороби та механізми її розвитку. Класифікація гіпертонічної хвороби за	2

	рівнем артеріального тиску та за ураженням органів–мішеней. Основні скарги хворого на гіпертонічну хворобу, дані огляду, пальпації прекардіальної ділянки, перкусії меж серцевої тупості та аускультації. ЕКГ–ознаки змін міокарда при гіпертонічній хворобі. Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи.	
19	Ішемічна хвороба серця: основні симптоми та синдроми при стенокардії та інфаркті міокарда. Визначення поняття „ішемічна хвороба серця” (ІХС). Основні патогенетичні механізми та фактори ризику ІХС. Сучасна класифікація ІХС. Визначення та основні клінічні прояви стенокардії. Функціональні класи стенокардії. Методи об’єктивної діагностики стенокардії (ЕКГ, добове моніторування ЕКГ, навантажувальні тести, сцинтиграфія серця, коронарографія). Нестабільна стенокардія, поняття про гострий коронарний синдром. Визначення та основні клінічні прояви гострого інфаркту міокарда. Дані фізикальних методів обстеження хворих на гострий інфаркт міокарда. Періодизація інфаркту міокарда. ЕКГ– зміни при різних формах інфаркту міокарда в різні періоду його перебігу. Сучасні лабораторні маркери некрозу міокарда	2
20	Основні клінічні прояви при хронічному бронхіті та бронхіальній астмі. Хронічне обструктивне захворювання легень. Синдром підвищення повітряності легеневої тканини. Визначення та основні механізми розвитку хронічного бронхіту та бронхіальної астми. Основні скарги та дані фізикального обстеження хворих на хронічний бронхіт і бронхіальну астму. Синдром бронхіальної обструкції, мукоциліарної недостатності та підвищеної повітряності легень. Основні методи інструментальної діагностики. Лабораторні ознаки бронхіальної астми за даними загального аналізу крові та дослідження харкотиння. Визначення та основні клінічні прояви бронхоекстатичної хвороби. Поняття про хронічне обструктивне захворювання легень	2
21	Пневмонії, плеврити: симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних та лабораторних методів дослідження. Пневмосклероз. Рак легень. Синдром ущільнення легеневої тканини, дихальної недостатності та накопичення рідини та повітря в плевральній порожнині при патології бронхо-легеневої системи. Визначення та сучасна класифікація пневмоній (госпітальна, негоспітальна, аспіраційна, пневмонія у осіб з послабленим імунітетом), класифікація за характером ураження легень (плевропневмонія, бронхопневмонія, інтерстиціальна пневмонія). Основні етіологічні чинники пневмонії. Скарги хворих та особливості даних фізикальних методів обстеження хворих на крупозну та вогнищеву пневмонії. Критерії тяжкого перебігу пневмонії. Можливості інструментальної діагностики ущільнення легеневої тканини. Лабораторні ознаки запального синдрому при пневмоніях. Основні причини розвитку пневмосклерозу. Дані фізикального та інструментального обстеження хворого із пневмосклерозом. Основні клінічні форми раку легень: особливості проявів при центральній та периферичній локалізації раку. Синдром ущільнення легеневої тканини. Причини розвитку запалення плевральних листків. Шляхи утворення та циркуляції внутрішньоплевральної рідини в нормі та при патології. Особливості скарг хворого при сухому та ексудативному плевриті, відмінність даних фізикального обстеження (пальпації, перкусії, аускультації легень) при різних формах плевриту. Синдроми накопичення рідини та повітря у плевральній порожнині. Можливості інструментальної діагностики. Плевральна пункція: дослідження вмісту плевральної порожнини. Відмінність між ексудатом та трансудатом за даними фізикального та лабораторного обстеження. Основні клінічні прояви та стадії синдрому дихальної недостатності при захворюваннях легень.	2
22	Клініко-інструментальне та лабораторне дослідження хворих на хронічний гастрит, пептичну виразку шлунка та 12-палої кишки, захворювання кишківника. Основні симптоми та синдроми. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях гепато-біліарної системи. Визначення та сучасна класифікація гастриту і пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки. Основні етіологічні чинники цих захворювань. Розповсюдженість хелікобактеріозу, умови пошкодження слизової оболонки шлунка та 12-палої кишки. Основні скарги хворих на хронічний гастрит та виразкову хворобу. Особливості болювого синдрому в залежності від локалізації патологічного вогнища та стану кислотопродукуючої функції шлунка. Прояви диспептичного синдрому при хронічному гастриті та пептичній виразці шлунка і 12-палої кишки. Можливості інструментального та лабораторного обстеження хворих. Основні ускладнення пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки. Синдроми шлункової кровотечі. Основні симптоми та синдроми у хворих	2

	на ентерит та коліт: синдром кишкової диспепсії, синдроми мальабсорбції та мальдигестії, синдром подразненого кишківника. Визначення та принципи сучасної класифікації хронічного холециститу та холангіту. Поняття про дискінезії жовчовивідних шляхів та їх типи. Основні скарги хворих на холецистит і холангіт. Дані фізикального обстеження хворих із хронічним холециститом та холангітом. Поняття про кутанно-вісцеральні та вісцеро-кутанні симптоми при захворюваннях жовчовивідних шляхів. Інструментальні методи дослідження при патології жовчовивідних шляхів, лабораторна діагностика та результати дуоденального зондування. Жовчнокам'яна хвороба: основні скарги та дані фізикального обстеження. Особливості болювого синдрому. Основні прояви жовтяничного синдрому та синдрому холестазу, їх лабораторні ознаки. Визначення та принципи сучасної класифікації хронічного гепатиту та цирозу печінки. Основні етіологічні чинники розвитку гепатиту та цирозу печінки. Механізм ураження печінки при гепатитах вірусної етіології. Основні скарги хворих на гепатити та цирози печінки, особливості результатів огляду та дані фізикального обстеження. Морфологічні та біохімічні ознаки ураження печінки. Поняття про індекс гістологічної активності та критерії Чайлда–Пью. Синдроми портальної гіпертензії, печінкової недостатності та гепатолієнальний синдром при ураженнях печінки. Основні ускладнення цирозів печінки..	
23	Основні симптоми та синдроми при захворюваннях нирок - гострому та хронічному гломерулонефриті та пієлонефриті. Хронічна хвороба нирок. Загальноклінічне дослідження сечі. Визначення та сучасна класифікація гломерулонефриту та пієлонефриту. Основні механізми розвитку гломерулонефриту та пієлонефриту. Скарги хворих при ураженні нирок та результати фізикального обстеження хворих на гломеруло– та пієлонефрит. Набряковий синдром та синдром артеріальної гіпертензії при захворюваннях нирок. Можливості інструментальної діагностики патології нирок. Лабораторне дослідження сечі, аналіз та інтерпретація результатів загальноклінічного аналізу сечі, дослідження сечі за Нечипоренком, Амбурже, Адис–Каковським, Зимницьким. Сечовий, нефротичний синдроми при захворюваннях нирок. Результати біохімічного дослідження крові при патології нирок. Синдроми ниркової недостатності та ниркової кольки. Визначення та класифікація хронічної хвороби нирок.	2
24	Основні симптоми та синдроми при анеміях. Загальноклінічний аналіз крові. Презентація історії хвороби. Визначення та сучасна класифікація анемій. Основні лабораторні критерії анемії. Механізм розвитку нестачі заліза в організмі та виникнення залізодефіцитної анемії. Основні клінічні прояви сидеропенічного та загальногіпоксичного синдромів при залізодефіцитній анемії. Лабораторні критерії залізодефіцитної анемії. Причини та патогенез В₁₂–фолієводефіцитної анемії. Прояви загальноанемічного синдрому, синдромів ураження органів травлення, фунікулярного мієлозу та ураження периферичної крові при В₁₂–фолієводефіцитній анемії. Основні лабораторні ознаки В₁₂–фолієводефіцитної анемії. Вроджені та набуті гемолітичні анемії: прояви загальноанемічного, жовтяничного синдромів, спленомегалії та гемосидерозу внутрішніх органів. Основні лабораторні критерії гемолітичних анемій та особливості порушення обміну білірубину. Аналіз та інтерпретація загальноклінічного дослідження крові. Разом	2
		48

№	Назва теми	Год
	Змістовий модуль Пропедевтика педіатрії	
	Розвиток та вигодовування дітей	
1	Періоди дитячого віку, їх характеристика і особливості. Схема педіатричної історії хвороби. 1. Характеристика періодів дитячого віку. 2. Фактори, які формують здоров'я дитини в різні періоди розвитку: підготовчий період (планування вагітності); внутрішньоутробний період; інтранатальний період; постнатальне дитинство. 3. Методика клінічного обстеження здорової та хворої дитини. 4. Поняття «діагноз», «симптом», «синдром». 5. Критерії оцінки загального стану хворих дітей. 6. Сучасне поняття про здоров'я дитини.	2

2	Особливості періоду новонародженості. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. Поняття про зрілість новонародженої дитини. Первинний туалет. Сучасні правила догляду за новонародженими. 1. Особливості періоду новонародженості. 2. Первинний туалет новонародженого. 3. Передчасно народжена дитина, критерії зрілості. 4. Фізіологічні і транзиторні стани в періоді новонародженості.	2
3	Фізичний розвиток дітей, антропометрія. Оцінка фізичного розвитку дітей. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей. 1. Фізичний розвиток – як показник здоров'я дитини. 2. Фактори, що впливають на фізичний розвиток дітей. 3. Методика проведення антропометричних вимірювань дітей різного віку (соматометрія). 4. Поняття про акселерацію розвитку дітей (дисцелерацію), основні гіпотези і механізми акселерації. 5. Методи оцінки фізичного розвитку дітей. 6. Особливості оцінки фізичного розвитку новонародженої дитини. 7. Оцінка фізичного розвитку дітей різного віку з використанням методів: соматометричного; соматоскопічного; фізіометричного. 8. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.	2
4	Психомоторний розвиток дітей в різні періоди дитячого віку. Оцінка психомоторного розвитку дітей. Особливості оцінки нервово-психічного розвитку дитини 1-го року життя. Семіотика порушень нервово-психічного розвитку дітей. 1. Особливості психомоторного розвитку новонародженої дитини. 2. Типи вищої нервової діяльності людини. Основні етапи її становлення в різні періоди дитячого віку. 3. Особливості психомоторного розвитку дітей в різні вікові періоди: грудного віку; переддошкільного віку; дошкільного віку; шкільного віку. 4. Режим дня дітей різного віку. 5. Рефлекси, за допомогою яких визначають психомоторний статус дитини першого року життя. 6. Чинники, які впливають на психомоторний розвиток сучасної дитини: 7. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей. 8. Групи психомоторного розвитку.	2
5	Природне вигодовування немовлят. Переваги природного вигодовування. Значення годування груддю для здоров'я дитини і матері. Методи розрахунку добового об'єму розрахунку та режиму харчування. Прикорм та корекція харчування. 1. Сучасні методи ведення лактації та грудного вигодовування. 2. 12 принципів успішного грудного вигодовування згідно рекомендації ВООЗ та ЮНІСЕФ 3. Переваги грудного вигодовування. 4. Кількісний і якісний склад грудного молока. 5. Методи розрахунку добового об'єму їжі, режим харчування дитини 1-го року життя. 6. Ознаки готовності дитини до введення прикорму. 7. Правила введення прикорму. 8. Потреба в білках, жирах, вуглеводах, калоріях за добу при грудному вигодовуванні. 9. Алгоритм складання меню на день дітям першого року життя.	2
6	Штучне вигодовування дітей. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування дітей. Правила і техніка штучного вигодовування дітей. 1. Причини переведення дітей на штучне вигодовування. 2. Класифікація та переваги сучасних адаптованих сумішей. Стартові та подальші формули, вимоги до їх складу. Принципи адаптації коров'ячого молока. 3. Правила штучного вигодовування, режим годування. 4. Можливі помилки при штучному вигодовуванні. 5. Критерії оцінки ефективності штучного вигодовування. 6. Потреба в харчових інгредієнтах і енергії при штучному вигодовуванні. 7. Терміни введення страв прикорму при штучному вигодовуванні.	2
7	Контроль змістовного модулю 1	2
	Анатомо-фізіологічні особливості, методика досліджень та мсеміотика захворювань у дітей	

8	Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін при патології. 1. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи новонароджених 2. Методика обстеження нервової системи у дітей різного віку. 3. Алгоритм проведення люмбальної функції, враховуючи анатомічні особливості дитячого організму. 4. Особливості спинномозкової рідини здорових дітей різних вікових груп. 5. Семіотика менінгеального, енцефального, епілептичного, гідроцефального синдромів. 6. Семіотика змін ліквору при основних захворюваннях нервової системи у дітей (менінгіт гнійний та серозний, енцефаліт, гідроцефалія, ДЦП, поліомієліт). 7. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей (менінгіт, енцефаліт, гідроцефалія, ДЦП).	2
9	Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження шкіри та підшкірної клітковини у дітей. Семіотика захворювань шкіри і уражень підшкірної клітковини. Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження кістково-м'язової системи у дітей. Семіотика уражень кістково-м'язової системи. 1. Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. 2. Анатомо-фізіологічні особливості підшкірно-жирової клітковини у дітей. 3. Методика обстеження і семіотика уражень шкіри у дітей. 4. Семіотика уражень підшкірно-жирової клітковини (гіпотрофія, паратрофія, ожиріння). 5. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. 6. Методика обстеження кістково-м'язової системи у дітей різного віку. 7. Методи дослідження м'язового тону у дітей різного віку. 8. Семіотика уражень м'язової системи у дітей (гіпотонія, гіпертонус, атонія, гіперкінези, спазмофілія). 9. Визначення ступеню розвитку мускулатури.	2
10	Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання у дітей. Огляд і пальпація органів дихання. Перкусія легень у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання дітей залежно від віку. 2. Проведення фізикальних методів обстеження у дітей різних вікових груп із захворюваннями органів дихання. 3. Доцільність проведення пальпації як методу обстеження органів дихання у дітей різного віку для сучасного лікаря-інтерніста. 4. Особливості проведення перкусії органів дихання у новонароджених. 5. Методика проведення порівняльної та топографічної перкусії легень. 6. Патологічні зміни при різних захворюваннях органів дихання, які виявляються за допомогою перкусії (укорочений перкуторний звук, тупий, тимпанічний, коробковий та ін.). 7. Перкуторні симптоми при бронхоаденітах (симптоми Кораньї, Філатова, «чаші Філософова», Аркавіна), при ексудативному плевриті.	2
11	Аускультация легень у дітей. Семіотика уражень органів дихання у дітей. Інструментальні методи обстеження органів дихання у дітей. 1. Загальні правила проведення аускультатії. 2. Методика проведення аускультатії легень у дітей. 3. Ослаблене, пуерильне, везикулярне, жорстке, бронхіальне дихання. 4. Додаткові дихальні шуми (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). 5. Бронхофонія, семіотика змін при основних захворюваннях органів дихання. 6. Основні симптоми при захворюваннях органів дихання у дітей. 7. Семіотика захворювань органів дихання з бронхообструктивним синдромом. 8. Семіотика захворювань із синдромом зменшення дихальної поверхні: легенева ущільнення, синдром рідини в плевральній порожнині, синдром дихальної недостатності. 9. Семіотика основних захворювань органів дихання у дітей (обструктивний бронхіт, бронхіоліт, ексудативний плеврит, бронхіальна астма та ін.)	2
12	Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дітей. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді. Методика огляду, пальпації серцево-судинної системи у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин в різні вікові періоди. 2. Кровообіг плода. Особливості кровообігу новонародженого.	2

	3. Особливості збору анамнезу у дітей з патологією серця і судин. 4. Огляд, пальпація серцево-судинної системи. Властивості верхівкового поштовху. Основні характеристики пульсу. 5. Формула підрахунку артеріального тиску у дітей різних вікових груп.	
13	Перкусія та аускультация серця у дітей. Семіотика захворювань серцево-судинної системи у дітей. Інструментальні методи обстеження серця та судин у дітей. Курація для написання навчальної історії хвороби. 1. Поняття абсолютної та відносної тупості серця. 2. Методика визначення меж відносної серцевої тупості у дітей. 3. Особливості орто- та сагітальної перкусії при визначенні лівої межі серця у дитини. 4. Ширина судинного пучка, поперечника серця. 5. Основні причини зміщення меж серця. 6. Особливості аускультативної картини новонароджених дітей. 7. Алгоритм аускультативної серця у дітей різного віку. 8. Тони серця, їх характеристика в нормі. Семіотика змін аускультативної картини. 9. Серцеві шуми, шум тертя перикарду. 10. Функціональні шуми серця. Диференційна діагностика функціональних та органічних шумів. 11. Вроджені вади серця: класифікація, порушення гемодинаміки та симптоматика. 12. Семіотика набутих захворювань серця у дітей (міо-, ендо-, пери- та панкардит). 13. Синдром гострої судинної недостатності (непритомність, колапс, шок). Синдром гострої серцевої недостатності: ступені важкості. 14. Догляд за хворими з патологією серцево-судинної системи: режим, особливості харчування, динамічне спостереження, лікувальна гімнастика. 15. Основні симптоми захворювань серцево-судинної системи у дітей (ціаноз, брадикардія, тахікардія, утруднене дихання, набряки, біль в ділянці серця, втрата свідомості). 16. Комплекс лабораторно-інструментальних методів обстеження при захворюваннях серцево-судинної системи у новонароджених дітей. 17. Особливості електрокардіограми у здорових дітей різного віку. 18. Показання та діагностичні можливості ехоКГ та фонокардіографії. 19. Моніторування ЕКГ за Холтером у дітей.	2
14	Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження системи крові у дітей різних вікових груп. Клініко-гематологічна семіотика основних захворювань системи крові у дітей. Лабораторні та інструментальні методи обстеження системи крові у дітей. 1. Вікові особливості складу крові у дітей в різні вікові періоди. 2. Особливості кровотворення у дітей. 3. Фізіологічні особливості системи згортання крові у здорових дітей різного віку. 4. Методи обстеження (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация, лабораторна діагностика та ін.) у дітей. 5. Лабораторні методи дослідження крові. 6. Основні симптоми, що вказують на захворювання системи крові у дітей (блідість шкіри, запаморочення, порушення смаку та апетиту, крововиливи, кровотечі, біль в кістках та ін.). 7. Семіотика основних захворювань системи крові у дітей (анемії, лейкози, гемофілія та ін.). 8. Семіотика змін загального аналізу крові при основних захворюваннях системи крові у дітей.	2
15	Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження органів травлення у дітей. Семіотика основних захворювань органів травлення у дітей. Лабораторні та інструментальні методи обстеження органів травлення у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи у новонароджених. 2. Особливості проведення фізикальних методів обстеження органів травної системи у дітей в різні вікові періоди. 3. Пальпація та перкусія печінки з визначенням основних симптомів при захворюваннях гепатобіліарної зони у дітей. 4. Лабораторні та інструментальні методи обстеження травної системи. 5. Догляд за дітьми з ураженнями системи травлення. 6. Основні клінічні симптоми при пілороспазмі у дітей. Тактика педіатра. 7. Пілоростеноз. Семіотика, діагностичні критерії. Тактика педіатра.	2

	8. Семіотика вроджених вад ШКТ, які найчастіше зустрічаються (ахалазія кардії, атрезія стравоходу, атрезія анусу, висока та низька кишкова непрохідність). 9. Сучасні методи профілактики вроджених вад травної системи дітей. 10. Особливості харчування у дітей із захворюваннями системи травлення (лікувальне харчування). 11. Захворювання гастродуоденальної зони у дітей шкільного віку. Семіотика, профілактика. 12. Функціональні захворювання гепатобіліарного тракту. Тактика педіатра. 13. Догляд за дітьми із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту.	
16	Анатомо-фізіологічні особливості, методика клінічного обстеження органів сечової системи у дитячому віці. Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи. Лабораторні та інструментальні методи обстеження сечової системи у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у новонароджених дітей. 2. Фізикальні методи обстеження сечовидільної системи здорових та хворих дітей різного віку (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). 3. Особливості загального аналізу сечі залежно від віку. Дослідження сечі за Нечипоренко, Зимницьким та ін. 4. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит-, циліндрурія). 5. Основні симптоми ураження сечовидільної системи у дітей (набряки, нетримання сечі, болючі сечовипускання, відсутність сечі, зміна кольору сечі та ін.). 6. Семіотика основних захворювань сечовидільної системи у дітей (пієлонефрит, цистит, гострий гломерулонефрит та ін.). 7. Синдром гострої та хронічної ниркової недостатності. 8. Харчування дітей із захворюваннями нирок.	2
17	Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження ендокринної системи у дітей. Семіотика захворювань ендокринної системи у дітей. Лабораторні та інструментальні методи обстеження ендокринної системи у дітей. 1. Особливості функціонування ендокринних залоз у дітей різного віку. 2. Методика обстеження дітей з патологією ендокринної системи (огляд і пальпація щитоподібної залози, пальпація підшлункової залози). 3. Оцінка фізичного розвитку дітей у дітей з нанізмом або гігантизмом. 4. Додаткові методи дослідження у дітей з патологією ендокринної системи (аналіз сечі на цукор та ін.) 5. Семіотика синдромів гіпо- і гіперфункції окремих ендокринних залоз та захворювань ендокринної системи у дітей: гіпофізу; щитоподібної залози; паращитоподібних залоз; підшлункової залози; наднирників; статевих залоз. 6. Семіотика захворювань ендокринної системи у дітей (цукровий діабет, гостра і хронічна наднирникова недостатність, нанізм, гігантизм та ін.)	2
18	Захист навчальної історії хвороби	2
19	Контроль змістовного модулю 2	2
РАЗОМ		38

№	Тема	К-ть год
Змістовий модуль Загальна хірургія Десмургія. Антисептика. Асептика.		
1	Тема 1. Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Гіпсова техніка. 1. Визначення десмургії. 2. Класифікація пов'язок, перев'язочного матеріалу. 3. Вимоги до перев'язочного матеріалу. 4. Загальні правила для накладання бинтових пов'язок. 5. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку. Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. 6. Види пов'язок, що твердіють. 7. Типові гіпсові пов'язки. 8. Проби на якість гіпсового порошку. 9. Правила гіпсової техніки.	2

2	Тема 2. Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування. Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим. Асептика. 1. Історія появи і розвитку антисептичного методу. 2. Методи сучасної антисептики, їх характеристика. 3. Механізм дії фізичних, хімічних, біологічних антисептиків. 4. Класифікація хімічних антисептиків. 5. Способи застосування антисептичних засобів. Поняття про внутрішньо-лікарняну інфекцію. 6. Санітарно-епідеміологічний режим і його складові. 7. Забезпечення санітарно-епідеміологічного режиму в хірургічному відділенні 8. Асептика. 9. Шляхи розповсюдження екзогенної та ендогенної інфекції. 10. Підготовка до стерилізації, стерилізація, зберігання стерильності операційної білизни, перев'язувального матеріалу, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу. 11. Обробка рук хірурга та шкіри в ділянці операційного поля. 12. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції в хірургічному відділенні.	2
3	Тема 3. Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії. 1. Поняття про хірургічну операцію. 2. Класифікація хірургічних операцій за особливостями виконання, за призначенням, за метою, за етапністю тощо. 3. Основні етапи виконання хірургічної операції. 4. Визначення передопераційного періоду, його тривалість і задачі. 5. Особливості підготовки хворих до екстрених, термінових і планових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. 6. Основні аспекти догляду за хворими у післяопераційному періоді, профілактика можливих ускладнень. 7. Харчування хворих. 8. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. 9. Поняття паліативної хірургії	2
Кровотеча, крововтрата. Основи трансфузіології.		
4	Тема 4. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі. 1. Визначення та класифікація кровотеч. 2. Визначення крововтрата, способи визначення величини крововтрата, класифікація крововтрата в залежності від її величини. 3. Адаптаційні патофізіологічні зміни при крововтраті. 4. Механізм самостійної зупинки кровотечі. 5. Способи тимчасової зупинки кровотечі (пальцеве притискання, давяча пов'язка, закрутка, джгут тощо). 6. Способи кінцевої зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. 7. Поняття по судинний шов. 8. Способи відновлення цілісності ушкодженого магістрального русла.	2
5	Тема 5. Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами ABO та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами ABO та Rh-фактор, біологічна проба. 1. Історія розвитку переливання крові. 2. Аспекти вчення про групи крові. 3. Способи визначення групи крові за системами ABO та Rh-фактор. 4. Спосіб визначення індивідуальної сумісності за системою ABO, 5. варіанти визначення індивідуальної сумісності за системою Rh-фактор. 6. Проведення проби на біологічну сумісність.	2

6	Тема 6. Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові та кровозамінників. Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування. 1. Показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів. 2. Шляхи та способи гемотрансфузії.. 3. Механізм дії перелитої крові та її компонентів. 4. Макроскопічне визначення якості препарату крові перед трансфузією. 5. Класифікація препаратів, що містять компоненти крові. 6. Організація і проведення операції гемотрансфузія. 7. Порядок дій лікаря при переливанні крові 8. Заповнення протоколу гемотрансфузії. Ускладнення при трансфузії компонентів крові, їх класифікація, патогенез, клініка, диференційна діагностика. 9. Гемотрансфузійний шок, клініка, діагностика, принципи лікування. 10.Профілактика ускладнень при гемотрансфузії. 11.Аспекти профілактики передачі інфекційної хвороби при трансфузії компонентів крові. 12.Кровозамінники, їх класифікація, покази до застосування, способи застосування	2
Основи Анестезіології та реаніматології.		
7	Тема 7. Місцеве знеболювання. Види. Показання, протипоказання, ускладнення. 1. Визначення місцевої анестезії. 2. Різновиди місцевого знеболення (поверхнева, пошарова інфільтративна, регіональна, субарахноїдальна, епідуральна,ретроградна внутрішньовенна, внутрішньокісткова). 3. Препарати і їх дози для місцевої анестезії. 4. Показання, протипоказання для застосування різних способів місцевої анестезії. 5. Можливі ускладнення при проведенні місцевої анестезії та їх профілактика.	2
8	Тема 8. Загальне знеболювання. Інгаляційний і неінгаляційний наркоз. Показання та протипоказання. Ускладнення та їх профілактика. Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація. 1. Визначення загальної анестезії. 2. Різновиди загальної анестезії. 3. Покази та протипокази для різних видів наркозу. 4. Поняття про премедикацію. 5. Препарати для інгаляційного та неінгаляційного наркозу. 6. Масковий наркоз, методика проведення. 7. Стадії ефірного наркозу. 8. Будова апарату для інгаляційного наркозу. 9. Типи дихальних контурів. 10.Алгоритм проведення ендотрахеального наркозу. 11.Різновиди неінгаляційного наркозу, застосування. 12.Особливості проведення неінгаляційного наркозу. 13.Можливі ускладнення при загальній анестезії та їх профілактика Визначення реаніматології. 14.Термінові стани та їх клінічні прояви. 15.Клінічна смерть: клініка, діагностика. 16.Етапи реанімаційних заходів при клінічній смерті за Сафаром та їх мета. 17.Показання і техніка проведення заходів елементарної підтримки життя (САВ). Контроль ефективності заходів елементарної підтримки життя. 18.Відпрацювання алгоритму дій при діагностиці клінічної смерті та проведенні заходів елементарної підтримки життя. 19.Етичні і юридичні аспекти реаніматології.	2
Травматичні ушкодження.		

9	Тема 9. Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування. 1. Поняття про травматизм. 2. Різновиди пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. 3. Патоморфологічні та патофізіологічні аспекти при закритих пошкодженнях м'яких тканин. 4. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин. 5. Клінічні прояви закритого пошкодження головного мозку, органів грудної клітки, органів черевної порожнини, органів сече-вивідної системи. 6. Перша допомога і особливості транспортування постраждалих при різних закритих пошкодженнях м'яких тканин. 7. Профілактика розвитку травматичного шоку. 8. Принципи лікування ушкоджень м'яких тканин в умовах стаціонару.	2
10	Тема 10. Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування. Політравма. Множинні ушкодження, поєднані та комбіновані травми. Травматичний шок. Синдром тривалого стиснення: патогенез, клініка, діагностика перша медична допомога, принципи лікування. 1. Визначення перелому кісток. 2. Класифікація переломів. 3. Механізм виникнення перелому і його вплив на зміщення кісткових уламків. 4. Патофізіологічні і патоморфологічні аспекти регенерації кісткової тканини при переломі. 5. Клінічні прояви при переломі кістки, способи інструментальної діагностики переломів. 6. Задачі і алгоритм надання першої медичної допомоги при переломі кістки. 7. Профілактика травматичного шоку на догоспітальному етапі надання допомоги постраждалому з переломом. 8. Засоби транспортної іммобілізації та особливості їх застосування при переломах кісток. 9. Принципи лікування переломів кісток в умовах стаціонару. 10. Визначення вивиху. 11. Класифікація вивихів. 12. Патофізіологічні і патоморфологічні аспекти вивиху. 13. Клінічні прояви і діагностика вивиху. 14. Елементи першої медичної допомоги при вивиху. 15. Загальні умови для проведення репозиції при вивиху та способи репозиції в залежності від локалізації вивиху. 16. Принципи лікування вивиху. 17. Визначення політравми, класифікація. 18. Сучасні методи діагностики і лікування в умовах військових дій і стихійного лиха. 19. Травматичний шок: патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи профілактики розвитку і лікування на догоспітальному і госпітальному етапах надання допомоги постраждалому. 20. Синдром тривалого стиснення: визначення, патофізіологічні і патологоанатомічні аспекти, клінічні прояви, класифікація, діагностика. 21. Алгоритм першої медичної допомоги при синдромі тривалого стиснення. 22. Принципи лікування в умовах лікарні.	2

11	Тема 11. Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті післяопераційні рани, особливості лікування. Визначення рани, структура рани, класифікація ран, характеристика різних типів ран. 1. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти при рані. 2. Елементи першої медичної допомоги при рані. 3. Умови, що сприяють розвитку інфекційного процесу в контамінованій рані. 4. Профілактика розвитку інфекційного процесу у випадковій контамінованій рані (первинна хірургічна обробка). 5. Чиста післяопераційна рана, її особливості. 6. Загоєння чистої рани первинним натягом (стадії ранового процесу при чистій рані). 7. Первинний хірургічний шов та його різновиди. 8. Лікування чистої рани в післяопераційному періоді. 9. Патоморфологічні особливості при вогнепальному пораненні. 10. Особливості структурних і функціональних змін тканини від виду зброї.	2
12	Тема 12. Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічний розбір хворого з інфікованою раною. 1. Первинна хірургічна обробка вогнепальних ран, її особливості. Визначення інфікованої рани. 2. Перебіг ранового процесу в інфікованій рані, характеристика різних стадій ранового процесу при інфікованій рані. 3. Принцип лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. 4. Хірургічна обробка гнійної рани: покази, протипоказання, техніка проведення. 5. Види дренивання гнійної рани. 6. Види вторинних хірургічних швів, покази та протипоказання для їх застосування. 7. Хірургічні операції, що можуть бути застосовані в стадії епітелізації та рубцювання. Клінічний розбір хворого з інфікованою раною.	
13	Тема 13. Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликані запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Види хірургічних операцій, що застосовуються при лікуванні опіку. 1. Визначення опіку. 2. Різновиди опіку. 3. Класифікація опіку за глибиною, площею, важкістю. 4. Клінічні прояви термічного опіку в залежності від ступеня ураження. 5. Алгоритм надання першої медичної допомоги при термічному опіку. 6. Симптоматика різного ступеня опіку хімічними сполуками, особливості першої медичної допомоги при цьому виді ураження. 7. Променевий опік: причини, клінічні прояви, перша допомога, профілактика. 8. Визначення глибини і площі ураження при опіку, значення цих даних при наданні медичної допомоги постраждалому. 9. Визначення опікової хвороби. 10. Періоди опікової хвороби. 11. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти періодів опікової хвороби. 12. Принципи місцевого лікування опіку. 13. Особливості лікування різних періодів опікової хвороби. 14. Розрахунок об'єму трансфузії при лікуванні опікового шоку. 15. Види хірургічних операцій при лікуванні опіку. 16. Особливості ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху, запалювальними сумішами, перша медична допомога при цих ураженнях.	2

14	Тема 14. Відмороження. Класифікація. Механізм ураження. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості. 1. Визначення відмороження. 2. Фактори, що сприяють виникненню холодової травми. 3. Періоди перебігу відмороження. 4. Патолофізіологічні та патоморфологічні аспекти виникнення та перебігу ураження при відмороженні. 5. Класифікація відмороження: ступені ураження та їх клінічні прояви. 6. Особливості надання першої медичної допомоги постраждалому з відмороженням в дореактивному періоді. 7. Принципи лікування відмороження в післяреактивному періоді. 8. Хірургічні операції, що застосовують при лікуванні відмороження. 9. Електротравма: патоморфологічні та патолофізіологічні аспекти; клінічні прояви, особливості першої медичної допомоги.	2
Хірургічна інфекція. Змертвіння.		
15	Тема 15. Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Принципи діагностики і лікування. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: фурункул, абсцес, флегмона. карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешиха 1. Визначення хірургічної інфекції. 2. Класифікація хірургічної інфекції. 3. Збудники хірургічної інфекції та їх характеристика. 4. Визначення транслокації та причини її виникнення. 5. Патолофізіологічні та патоморфологічні аспекти розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. 6. Стадії перебігу патологічного процесу при хірургічній інфекції. 7. Діагностика та диференційна діагностика стадій перебігу хірургічного інфекційного процесу. 8. Принципи лікування хірургічної інфекції. 9. Абсцес: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування. 10. Флегмона: визначення, особливості клінічного перебігу, діагностика, принцип лікування. Клінічна анатомія шкіри, підшкірної клітковини, додатків шкіри, молочної залози, пара ректальної зони 11. Визначення фурункулу, карбункулу, гідраденіту, маститу, парапроктиту, бешихи. 12. Фурункул: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 13. Фурункульоз: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 14. Карбункул : визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 15. Гідраденіт: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 16. Бешиха: визначення, клінічні прояви, клінічні форми бешихи, діагностика, принцип лікування. 17. Мастит: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 18. Особливості клінічної картини при зазначених хірургічних інфекційних процесах в залежності від стадії розвитку. 19. Клінічна класифікація маститу, парапроктиту. 20. Парапроктит: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування 21. Хірургічна тактика і комплексне лікування при зазначених хворобах в залежності від клінічної форми та стадії розвитку патологічного процесу	2

16	Тема 16. Панарицій. Флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування. 1. Визначення панарицію, класифікація панарицію. 2. Визначення флегмони кисті та її класифікація. 3. Особливості анатомічної будови кисті, що впливають на клініку і розвиток інфекційного процесу. 4. Клініка при різних формах панарицію, діагностика, принципи і особливості лікування різних форм панарицію. 5. Клінічні прояви флегмони кисті в залежності від різновиду і стадії розвитку інфекційного процесу. 6. Діагностика, диференційна діагностика при флегмоні кисті, принципи хірургічного лікування. 7. Визначення лімфангіту, лімфаденіту. 8. Етіологічні, патофізіологічні та патоморфологічні аспекти лімфангіту та лімфаденіту. 9. Клінічні форми лімфангіту. 10. Принципи хірургічної тактики і лікування при лімфангіті і лімфаденіті.	2
17	Тема 17. Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика. 1. Визначення гнилісної хірургічної інфекції. 2. Характеристика збудників гнилісної інфекції. 3. Особливості клінічної картини, діагностики і перебігу при гнилісній інфекції. 4. Хірургічна тактика при лікуванні гнилісного хірургічного процесу, особливості медикаментозного лікування. 5. Визначення анаеробної клостридіальної інфекції, характеристика її збудників. 6. Газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, принципи хірургічного лікування, 7. Засоби для специфічної профілактики і лікування газової гангрені, заходи, що забезпечують неспецифічну профілактику щодо виникнення газової гангрені.	2
18	Тема 18. Правець. Сибірка. Дифтерія рани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій. 1. Правець: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, засоби для профілактики, планова та екстрена профілактика. 2. Діагностика профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій. 3. Сибірка: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, специфічне лікування, профілактика. 4. Дифтерія рани: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування, профілактика.	2

19	Тема 19. Хірургічний сепсис (Сепсис-3): визначення, етіологія, класифікація, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування. Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності. Дезінтоксикаційна терапія та імункорекція. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування. 1. Визначення сепсису (сепсис-3). 2. Історичні аспекти формування концепції про сепсис. 3. Етіологія сепсису, патогенез, класифікація, клінічні прояви. 4. Алгоритм та клінічні критерії для діагностики сепсису. 5. Бактеріологічний посів крові 6. Принципи комплексного лікування хірургічного сепсису. 7. Септичний шок: критерії для діагностики, принципи лікування. 8. Синдром поліорганної недостатності: основні показники, за якими визначають недостатність тієї чи іншої системи. 9. Поняття про дезінтоксикацію, способи і покази для застосування. 10. Імунотерапія, покази та принципи проведення. 11. Визначення змертвіння. 12. Причини виникнення некрозу, класифікація некрозу, загальні принципи діагностики і лікування. 13. Визначення гангрени, патогенез, класифікація, діагностика, принципи лікування. 14. Стадії розвитку гострої і хронічної ішемії кінцівки. 15. Виразки: визначення, причини виникнення, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, принципи лікування. 16. Нориці: визначення, причини утворення, патогенез, клінічні прояви, способи діагностики, принципи місцевого лікування, хірургічна тактика.	2
Змістовий модуль 6. Основи трансплантології та клінічної онкології.		
20	Тема 20. Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації. 1. Визначення трансплантології. Класифікація трансплантатів. 2. Сучасні матеріали для виготовлення штучних трансплантатів. 3. Особливості застосування різних видів трансплантатів. 4. Принципи підбору донорських органів для трансплантації. 5. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи трансплантології.	2
21	Тема 21. Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування. 1. Визначення пухлини. 2. Сучасні погляди на причини і розвиток пухлин. 3. Ознаки доброякісності та злоякісності пухлини. 4. Класифікація пухлин. 5. Критерії для формування клінічних груп онкологічних хворих. 6. Клінічні прояви доброякісних 7. Клінічні прояви злоякісних пухлин. 8. Сучасні способи інструментальної діагностики при онкологічному процесі. Принципи лікування. 9. Різновиди хірургічних операцій при онкологічному захворюванні (радикальна, паліативна, симптоматична).	
Методика обстеження і курація хірургічного хворого.		

22	Тема 22 Обстеження хірургічного хворого. Збір скарг, анамнезу захворювання і життя. Об'єктивне обстеження голови, шиї, грудної клітки. Живота, опорно-рухового апарату, судин, лімфатичних вузлів. Курація хірургічного хворого Написання історії хвороби. 1. Особливості обстеження хірургічного хворого. 2. Збір скарг, особливості при зборі анамнезу захворювання та життя у хірургічного пацієнта. 3. Особливості при об'єктивному обстеженні голови, шиї, грудної клітки, живота, опорно-рухового апарату, судин, лімфатичних вузлів у хворого з можливою хірургічною патологією. 4. Локальний статус і його характеристика. 5. Самостійна робота з хворим в хірургічному відділенні.	2
23	Тема 23. Курація хірургічного хворого Написання історії хвороби. 1. Збір скарг, анамнезу хвороби і життя, об'єктивне обстеження органів и систем. Отримання результатів додаткових методів обстеження, що були застосовані у куруваного хворого. 2. Формування клінічного і остаточного діагнозу куруваного хворого. 3. Консультації з викладачем щодо заповнення того чи іншого пунктів в учбовій формі карти стаціонарного хворого. 4. Занесення отриманих під час курації хірургічного хворого даних в навчальну форму карти стаціонарного хворого.	
24*	Тема 24. Захист історії хвороби. Студенти демонструють знання анамнезу, результатів об'єктивного та інструментального обстеження куруваного ними хворого. Студенти обґрунтовують постановку того чи іншого діагнозу, демонструють ті чи інші методи і способи об'єктивного обстеження хворого, пояснюють отримані ними результати при курації. Обговорення застосованого методу лікування у куруваного хворого. Аналіз та обговорення помилок, що були допущені при оформленні навчальної форми карти стаціонарного хворого	2
	Разом	48

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть год
	Змістовий модуль Пропедевтика внутрішньої медицини	
1	Підготовка до практичних занять – теоретична та опрацювання методів фізикального обстеження хворого	24
2	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	Інструментальні та лабораторні методи дослідження органів дихання	2
	Інструментальні методи дослідження серцево-судинної системи	2
	Синдром серцевої недостатності: основні клінічні та інструментальні методи обстеження.	2
	Геморагічні синдроми та патологія системи згортання крові. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.	2
	Основні симптоми та синдроми при цукровому діабеті. Основні клінічні прояви захворювань щитовидної залози.	2
3	Написання анамнестичної частини історії хвороби	3
4	Курація хворого із написанням історії хвороби	6
5	Підготовка до іспиту	8
	Разом	56

№ п/п	Тема	К-ть годин
	Змістовий модуль Пропедевтика педіатрії	
1.	Підготовка до практичних занять	17
2.	Написання навчальної історії хвороби	3
3.	Підготовка до змістовного модульного контролю	
	модуль 1	3
	модуль 2	4

4.	Підготовка до екзамену	4
5.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені Змістовний модуль 1 Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні 1. Роль лікаря-педіатра та сімейного лікаря в умовах сьогодення. 2. Організація роботи дитячого соматичного стаціонарного відділення. 3. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в дошкільно-шкільних закладах.	1
	Змішане вигодовування 1. Первинна та вторинна гіпогалактія. Симптоми. Профілактика гіпогалакції. 2. Причини переведення дітей на частково грудне вигодовування. 3. Сучасні вимоги до штучних замінників материнського молока, що використовуються для часткового грудного вигодовування Правила і техніка введення докорму.	2
	Харчування дітей старше року 1. Добовий раціон харчування для здорової дитини 1 року, що перебуває на грудному вигодовуванні. 2. Особливості калорійності та добового складу харчових продуктів у дітей старше року. 3. Добовий об'єм їжі та кількість прийомів їжі у дітей старше року.	2
	Харчування хворих дітей 1. Лікувальне харчування – єдиний метод лікування ензимопатій. 2. Меню хворої дитини при різних патологічних станах. 3. Індивідуальний підхід до розробки лікувального харчування для кожного хворого на основі рекомендацій і стандартів, розроблених Асоціацією дієтологів України.	2
	Змістовний модуль 2 Імунна система у дітей. 1. Вікові особливості імунної системи у дітей в різні вікові періоди. 2. Методи обстеження імунної системи у дітей. 3. Лабораторні методи дослідження імунної системи. 4. Основні симптоми, що вказують на захворювання імунної системи у дітей 5. Семіотика основних захворювань імунної системи у дітей.	2
5.	Органи чуття у дітей. 1. Вікові особливості зору у дітей. Правила оцінки зору. Семіотика основних порушень. 2. Вікові особливості нюху у дітей. Правила оцінки нюху. Семіотика основних порушень. 3. Вікові особливості смаку у дітей. Методика визначення. Семіотика порушень. 4. Загальна чутливість у дітей. Правила встановлення чутливості. Основні види чутливості. Методика визначення. Семіотика порушень.	2
	Разом	42

№ п/п	Тема	К-ть год
	Змістовий модуль Загальна хірургія	
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок, підготовка до змістових модулів	24
2	Самостійна робота Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.	3
3	Курація хворих, написання історії хвороби, захист історії хвороби	11
4	Підготовка до проміжних контролей та підсумкового модульного контролю	18
	Разом	56

Індивідуальні завдання

За бажанням здобувача вищої освіти під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

Змістовий модуль Пропедевтика внутрішньої медицини

Змістовий модуль 1: «Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб»

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду та огляду голови, шиї, кінцівок із виділенням основних симптомів та синдромів захворювання.
2. Проведення досліджень функції зовнішнього дихання у показових хворих, обробка отриманих даних та доповідь на занятті
3. Реєстрація ЕКГ, участь у проведенні інструментальних досліджень серцево-судинної системи у показових хворих з обробкою даних та доповіддю на занятті
4. Проведення фізикального та інструментального обстеження показового хворого із підготовкою огляду наукової літератури щодо досліджуваного випадку
5. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про сучасні методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб

Змістовий модуль 2: «Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»

1. Тижневе спостереження за хворим із патологією серцево-судинної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
2. Тижневе спостереження за хворим із патологією бронхо-легеневої системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
3. Тижневе спостереження за хворим із патологією травної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
4. Тижневе спостереження за хворим із патологією сечовивідної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
5. Тижневе спостереження за хворим із патологією ендокринної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
6. Тижневе спостереження за хворим із патологією кровотворної системи із написанням історії хвороби та представленням клінічного випадку на практичному занятті
7. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про особливості синдромної діагностики захворювання із типовим перебігом, обраного за бажанням здобувач вищої освіти

Індивідуальні завдання з модулю Пропедевтика педіатрії робочою навчальною програмою не передбачено

Підготовка рефератів із загальної хірургії з використанням додаткової навчальної та наукової літератури за темами :

1. Сучасні методи підготовки та стерилізації хірургічного інструментарію
2. Імунологічні аспекти групової сумісності реципієнта і донора
3. Альтернативи переливанню крові та її компонентів.
4. Ускладнення при переливанні компонентів крові
5. Реінфузія крові
6. Лікування інфікованих ран за стадіями ранового процесу
7. Сучасні антисептичні засоби для місцевого лікування рани в залежності від стадії ранового процесу
8. Опіки, опікова хвороба, сучасні методи лікування
9. Етапи проведення реанімаційних заходів за П. Сафаром
10. ВІЛ-інфекція в хірургії
11. Лактаційний мастит
12. Профілактика правця
13. Туберкульоз кісток та суглобів
14. Екстрений скринінг-тест для діагностики гематогенного остеомієліту
15. Ендогенна інтоксикація. Сучасні методи детоксикації
16. Основи трансплантології

Вимоги до оформлення рефератів: обсяг не менше 20 сторінок рукописного тексту. Включає основні поняття, актуальність. Латинську термінологію, містить використану літературу. Оцінюється в додаткові 2 бали до індивідуальної роботи

Підготовка мультимедійних презентацій за окремими темами загальної хірургії:

1. Сучасні антисептичні засоби для місцевого лікування рани в залежності від стадії ранового процесу
2. ВІЛ-інфекція в хірургії
3. Основи трансплантології
4. Сучасні методи детоксикації

Вимоги до оформлення мультимедійних презентацій: не менше 30 слайдів, містять і розкривають основні поняття, використану літературу. Оцінюється в додаткові 5 балів до індивідуальної роботи

Перелік питань до засвоєння Змістового модуля Пропедевтика внутрішньої медицини :

1. Основні методи діагностики внутрішніх хвороб.

2. Схема розпитування обстежуваного. Основні структурні частини анамнезу.
3. Послідовність проведення загального огляду хворого.
4. Типи тілобудови та основні їх критерії.
5. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів та характеристика отриманих даних.
6. Правила проведення огляду голови та шиї.
7. Послідовність проведення огляду тулуба та кінцівок.
8. Статичний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
9. Динамічний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
10. Огляд передсерцевої ділянки, діагностичне значення основних симптомів.
11. Послідовність проведення огляду живота, визначення основних симптомів.
12. Основні властивості пульсу, правила та послідовність їх визначення.
13. Правила вимірювання артеріального тиску. Визначення систолічного та діастолічного тиску за методом Короткова, розрахунок пульсового, середньодинамічного тиску.
14. Пальпаторне дослідження грудної клітки: послідовність проведення, клінічне значення основних симптомів.
15. Пальпаторне дослідження передсерцевої ділянки, визначення клінічного значення знайдених симптомів.
16. Поверхнева пальпація живота: алгоритм проведення та аналізу отриманих даних.
17. Теоретичні засади та принципи глибокої методичної ковзної пальпації живота за методом Образцова-Стражеска.
18. Пальпаторне дослідження сигмоподібної, сліпої кишки, термінального відділу клубової кишки, їх властивості в нормі.
19. Правила пальпації висхідної та нисхідної ободової кишки, їх властивості в нормі.
20. Методи визначення нижньої межі шлунка.
21. Пальпаторне дослідження поперечної ободової кишки, основні властивості.
22. Правила пальпації печінки, діагностичне значення основних симптомів.
23. Пальпаторне дослідження селезінки.
24. Способи визначення наявності рідини у черевній порожнині.
25. Послідовність проведення порівняльної перкусії легень. Основні перкуторні тони та механізм їх формування.
26. Алгоритм проведення топографічної перкусії легень. Топографічні параметри легень в нормі та при патології.
27. Перкуторне дослідження серця – відносна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення при змінах камер серця.
28. Перкуторне дослідження серця – абсолютна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення внаслідок серцевих та позасерцевих причин.
29. Перкуторне визначення судинного пучка, його діагностичне значення.
30. Перкусія печінки за методом Образцова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
31. Перкусія печінки за методом Курлова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
32. Перкуторне визначення меж селезінки. Правила проведення, причини збільшення селезінки.
33. Аускультация легень – визначення основних дихальних шумів, їх якісних та кількісних змін.
34. Аускультация легень – визначення додаткових дихальних шумів, їх класифікація, алгоритм характеристики аускультативної картини легень
35. Механізми утворення та різновиди хрипів, їх діагностичне значення.
36. Основні причини утворення крепітації та шуму тертя плеври. Їх діагностичне значення та способи диференціювання.
37. Правила та послідовність дослідження бронхофонії, її діагностичне значення.
38. Аускультация серця – серцеві тони, механізм їх формування та зміни за силою і тембром.
39. Розщеплення та роздвоєння серцевих тонів, поняття про акцентування II тону.
40. Додаткові серцеві тони – ритм перепілки та ритм галопу.
41. Аускультация серцевих шумів: класифікація та умови виникнення.
42. Аускультация серцевих шумів: послідовність характеристики, відмінності між органічними та функціональними шумами.
43. Діастолічні функціональні шуми (Флінта, Кумбса, Грехема–Стіла): умови виникнення та діагностичне значення.
44. Правила аналізу ЕКГ. Критерії синусового ритму, підрахунок ЧСС та визначення положення електричної осі серця.
45. ЕКГ–ознаки порушень автоматизму.
46. ЕКГ–ознаки порушень збудливості. Диференціація основних видів екстрасистол.

47. ЕКГ—ознаки порушень провідності. Класифікація порушень провідності.
48. ЕКГ—ознаки фібриляції та тріпотіння передсердь. Механізми їх виникнення.
49. ЕКГ—ознаки фібриляції та тріпотіння шлуночків.
50. Синдром ущільнення легеневої тканини: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
51. Синдром підвищення повітряності легень: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
52. Синдром накопичення рідини в плевральній порожнині: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
53. Синдром накопичення повітря в плевральній порожнині: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
54. Синдром бронхіальної обструкції: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
55. Синдром болю в серці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
56. Синдром серцевої недостатності: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
57. Синдром судинної недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
58. Синдром артеріальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
59. Диспептичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
60. Дисфагичний синдром; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
61. Типи дискінезії жовчовивідних шляхів: основні клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
62. Синдром портальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
63. Синдром жовтяниці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
64. Синдром шлунково-кишкової кровотечі: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
65. Нефротичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
66. Сечовий синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та Інструментальні методи діагностики.
67. Синдром гострої ниркової недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
68. Синдром хронічної ниркової недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
69. Анемічний синдром; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
70. Гіперпластичний синдром при хворобах органів кровотворення: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
71. Геморагічні синдроми: класифікація, патогенез, клінічні та лабораторні методи діагностики.
72. Гіпертиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
73. Гіпотиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
74. Бронхіти: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
75. Бронхоектатична хвороба: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
76. Бронхіальна астма: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
77. Емфізема легень: симптоматика, діагностика.
78. Госпітальна та позагоспітальна пневмонії: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
79. Сухий та ексудативний плеврити: симптоматика, діагностика.
80. Рак легень: основні клінічні форми, симптоматика, діагностика.
81. Мітральні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
82. Аортальні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
83. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика стенокардії.
84. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика гострого інфаркту міокарда.

85. Гіпертонічна хвороба: сучасна класифікація, клінічні прояви, діагностика.
86. Симптоматичні артеріальні гіпертензії: класифікація; дані фізикального, інструментального та лабораторного обстеження, які дозволяють запідозрити вторинну артеріальну гіпертензію.
87. Хронічний гастрит: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
88. Пептична виразка шлунка та 12-палої кишки: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
89. Хронічний холецистит та холангіт: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
90. Жовчнокам'яна хвороба: стадії розвитку, симптоматика, діагностика.
91. Гепатити: основні клінічні прояви, діагностика.
92. Цирози печінки: основні клінічні прояви, діагностика.
93. Гострий та хронічний гломерулонефрит: основні клінічні прояви, діагностика.
94. Гострий та хронічний пієлонефрит: основні клінічні прояви, діагностика.
95. Анемії: класифікація, основні синдроми.
96. Залізодефіцитна анемія: патогенез, клінічні прояви, лабораторні критерії.
97. В₁₂–фолієводефіцитна анемія: патогенез, клінічні прояви, лабораторні критерії.
98. Гемолітична анемія: класифікація, основні синдроми, лабораторні критерії.
99. Гемофілія: класифікація, основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.
100. Тромбоцитопенічна пурпура: основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.
101. Геморагічний васкуліт (хвороба Шенляйн–Геноха): основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.
102. Цукровий діабет: класифікація, основні симптоми та синдроми, лабораторна діагностика.

**Перелік практичних навичок, які має засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні
змістового модуля Пропедевтика внутрішньої медицини:**

1. Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних. Визначити основні симптоми та синдроми.
2. Провести загальний огляд показового хворого. Визначити провідні симптоми.
3. Провести огляд голови та шиї показового хворого. Визначити клінічне значення симптомів.
4. Провести огляд тулуба та кінцівок показового хворого. Визначити клінічне значення симптомів.
5. Провести огляд грудної клітки хворого із бронхо–легеневою патологією, оцінити статичні та динамічні ознаки.
6. Провести огляд передсерцевої ділянки, визначити клінічне значення симптомів.
7. Провести огляд живота, визначити клінічне значення симптомів.
8. Провести пальпаторне дослідження грудної клітки визначити клінічне значення симптомів.
9. Провести пальпаторне дослідження лімфовузлів, оцінити результати.
10. Провести пальпаторне дослідження щитовидної залози, оцінити отримані дані.
11. Провести пальпаторне дослідження пульсу, визначити клінічне значення симптомів.
12. Провести пальпаторне дослідження передсерцевої ділянки, визначити клінічне значення симптомів.
13. Провести поверхневу пальпацію живота, визначити клінічне значення симптомів.
14. Провести пальпаторне дослідження сигмоподібної кишки, визначити клінічне значення симптомів.
15. Провести пальпаторне дослідження сліпої кишки, визначити клінічне значення симптомів.
16. Провести пальпаторне дослідження висхідного відділу ободової кишки визначити клінічне значення симптомів.
17. Провести пальпаторне дослідження низхідного відділу ободової кишки, визначити клінічне значення симптомів.
18. Провести пальпаторне дослідження поперечної ободової кишки, визначити клінічне значення симптомів.
19. Провести пальпаторне дослідження печінки, визначити клінічне значення симптомів.
20. Провести пальпаторне дослідження селезінки, визначити діагностичне значення симптомів.
21. Провести пальпаторне і перкуторне дослідження нирок, визначити діагностичне значення симптомів.
22. Визначити нижню межу шлунка, оцінити отримані дані.
23. Визначити наявність рідини у черевній порожнині, дати клінічну оцінку.
24. Провести вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках, оцінити отримані дані.
25. Провести вимірювання артеріального тиску на нижніх кінцівках, оцінити отримані дані.
26. Провести порівняльну перкусію легень і визначити клінічне значення симптомів.
27. Провести топографічну перкусію легень і визначити діагностичне значення симптомів.
28. Провести перкуторне дослідження серця, визначити межі відносної тупості серця, дати клінічну оцінку.
29. Провести перкуторне дослідження серця, визначити межі абсолютної тупості серця, дати клінічну

оцінку.

30. Методом перкусії визначити межі печінки, оцінити діагностичне значення симптомів.
31. Методом перкусії визначити межі селезінки, дати клінічну оцінку.
32. Провести аускультацию легень, визначити кількісні та якісні зміни дихання, дати клінічну оцінку.
33. Провести аускультацию легень, визначити додаткові дихальні шуми, дати клінічну оцінку.
34. Провести дослідження бронхофонії, дати клінічну оцінку.
35. Провести аускультацию артерій, визначити діагностичне значення симптомів.
36. Провести аускультацию серця, визначити зміни його тонів, дати клінічну оцінку.
37. Провести аускультацию серця, визначити діагностичне значення шумів серця.
38. Проаналізувати ЕКГ хворого з порушенням автоматизму серця.
39. Проаналізувати ЕКГ хворого із порушенням збудливості серця. Провести диференціальну діагностику екстрасистол.
40. Проаналізувати ЕКГ хворого із порушенням провідності серця.
41. Проаналізувати ЕКГ хворого із комбінованим порушенням збудливості та провідності серця.
42. Проаналізувати ФКГ хворого із вадою серця.
43. Провести фізикальне обстеження хворого із мітральною вадою серця. Визначити провідні симптоми та синдроми.
44. Провести фізикальне обстеження хворого із аортальною вадою серця. Визначити провідні симптоми та синдроми.
45. Провести фізикальне обстеження хворого на артеріальну гіпертензію. Визначити провідні симптоми та синдроми.
46. Провести розпит хворого на ішемічну хворобу серця (стабільну стенокардію напруги), деталізувати больовий синдром, визначити функціональний клас пацієнта.
47. Провести загальний огляд та фізикальне обстеження хворого на гострий інфаркт міокарда. Визначити основні симптоми та синдроми.
48. Оцінити ЕКГ хворого із гострим інфарктом міокарда, визначити характер та локалізацію ураження серцевого м'яза.
49. Провести фізикальне обстеження хворого із серцевою недостатністю. Визначити основні симптоми та синдроми, встановити функціональний клас пацієнта.
50. Провести розпит та огляд хворого із обструктивним захворюванням легень. Визначити основні симптоми та синдроми, з урахуванням даних спірографії встановити стадію захворювання.
51. Провести пальпацію, перкусію грудної клітки та аускультацию легень у хворого із обструктивним захворюванням легень. Визначити основні симптоми та синдроми.
52. Провести розпит та фізикальне дослідження хворого на пневмонію. Визначити основні симптоми та синдроми.
53. Провести розпит та фізикальне обстеження хворого із плевритом. Визначити характер плевриту, основні симптоми та синдроми.
54. Провести розпитування, огляд та пальпацію живота у хворого на хронічний гастрит. Визначити провідні синдроми.
55. Проаналізувати результати інтрагастральної рН-метрії у хворого на хронічний гастрит. Оцінити кислотоутворюючу функцію шлунка.
56. Провести розпитування, огляд та пальпацію живота у хворого на пептичну виразку шлунка/12-палої кишки. Визначити основні синдроми, розпізнати можливу локалізацію виразки.
57. Провести розпитування, огляд та та пальпацію живота у хворого на хронічний холецистит. Перевірити основні симптоми, характерні для ураження жовчного міхура. Визначити основні синдроми.
58. Провести розпитування, огляд та та пальпацію живота у хворого на хронічний холангіт. Визначити основні синдроми.
59. Оцінити дані багатомоментного дуоденального зондування пацієнта із захворюванням жовчовивідних шляхів. Визначити основні симптоми та локалізацію ураження.
60. Провести розпитування та огляд хворого на гепатит (або цироз печінки). Визначити основні симптоми та синдроми.
61. Провести фізикальне дослідження хворого на гепатит (або цироз печінки). Визначити основні синдроми з урахуванням даних біохімічного дослідження крові та аналізу сечі.
62. Провести фізикальне дослідження хворого із захворюванням нирок (пієлонефритом або гломерулонефритом). Визначити основні синдроми.
63. Проаналізувати загальноклінічний аналіз сечі хворого із захворюванням нирок, аналіз сечі за методами Зимницького та Нечипоренка. Визначити основні симптоми та синдроми. Зробити висновок про характер ураження нирок.
64. Провести фізикальне обстеження хворого із анемією. Визначити основні симптоми та синдроми, з урахуванням загального аналізу крові визначити характер анемії.

65. Провести розпитування та загальний огляд хворого на цукровий діабет, дослідити пульс на судинах верхніх та нижніх кінцівок, виміряти артеріальний тиск. Визначити основні симптоми та синдроми.

**Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до
Змістового модуля Пропедевтика педіатрії**

1. Структура лікувально-профілактичних закладів України.
2. Характеристика періодів дитячого віку.
3. Поняття: діагноз, симптом, синдром.
4. Особливості періоду новонародженості.
5. Ознаки доношеності та недоношеності.
6. Фізіологічні стани новонароджених.
7. Основні антропометричні показники, необхідні для оцінки стану фізичного розвитку дитини.
8. Визначення психомоторного розвитку дитини.
9. Показники психомоторного розвитку у дітей різного віку.
10. Рефлекси, за допомогою яких визначають психомоторний статус дитини першого року життя.
11. Семіотика порушень нервово-психічного розвитку дітей.
12. Визначення і переваги природного вигодовування.
13. Кількісний і якісний склад материнського молока.
14. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування дітей різного віку
15. Підгодовування (прикорм) і корекція харчування дітей, які перебувають на природному вигодовуванні.
16. Особливості вигодовування недоношених новонароджених.
17. Поняття штучного вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят. Техніка штучного вигодовування і критерії оцінки його ефективності.
18. Особливості раціону харчування дітей 1-3-річного віку. Режим харчування дітей 1-3-річного віку. Добовий об'єм їжі у дітей 1-3-річного віку.
 19. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей.
 20. Семіотика порушень нервової системи у дітей.
 21. Особливості шкіри у новонароджених. Характеристики різних елементів висипу. Первинні запальні елементи висипу. Вторинні морфологічні елементи висипу
 22. Анатомо-фізіологічні особливості м'язової системи у дітей. Семіотика порушень м'язового тону. Ознаки ураження м'язової системи у дітей (гіпотонія, гіпертонус, ДЦП, спазмофілія, гіперкінези, пареплегія).
 23. Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи у дітей. Ознаки ураження кісткової системи у дітей.
 24. Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи у дітей залежно від віку. Семіотика порушень дихальної системи.
 25. Ембріогенез серцево-судинної системи і вроджені аномалії серця та судин. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді.
 26. Семіотика порушень серцево-судинної системи у дітей.
 27. Анатомо-фізіологічні особливості ШКТ у дітей. Пілоростеноз і пілороспазм, семіотика, диференціальна діагностика.
 28. Семіотика порушень системи травлення у дітей різних вікових груп.
 29. Анатомо-фізіологічні особливості нирок в дитячому віці та аномалії розвитку. Семіотика порушень.
 30. Особливості кровотворення у дітей. Критерії оцінки периферійної крові здорової дитини залежно від віку.
 31. Семіотика порушень системи крові у дітей.
 32. Особливості функціонування ендокринних залоз у дитячому віці. Семіотика порушень.
 33. Особливості стану клітинного та гуморального ланок імунітету. Основні показники імунограми у дитячому віці.
 34. Вітаміни, їх значення для розвитку дитини.
 35. Семіотика гіпо- та гіпервітамінозів у дітей.

Пропедевтика педіатрії .Перелік практичних завдань

1. Збір анамнезу захворювання у дітей та батьків.
2. Загальний та спеціальний огляд дитини для оцінки нервової системи.
3. Огляд шкіри та слизових оболонок у дітей.

4. Пальпація шкіри та підшкірної клітковини: визначення вологості, температури і товщини складки шкіри, товщини підшкірної основи тощо.
5. Огляд кісток та м'язів.
6. Оцінка стану тім'ячок.
7. Оцінка тону м'язів, інтерпретація.
8. Загальний та спеціальний огляд дитини з захворюваннями дихальної системи. Підрахунок частоти дихання у дитини.
9. Пальпація грудної клітки у дитини з захворюваннями органів дихання. Порівняльна перкусія легень. Топографічна перкусія легень.
10. Аускультация легень. Оцінка аускультативних феноменів.
11. Загальний та спеціальний огляд серцево-судинної системи. Оцінка характеристик пульсу дитини.
12. Пальпація серцевого, верхівкового поштовхів. Пальпація судин.
13. Визначення за допомогою перкусії відносних та абсолютних меж серця.
14. Аускультация серця.
15. Загальний та спеціальний огляд дитини з захворюваннями травної системи.
16. Поверхнева і глибока пальпація живота у дітей. Пальпація печінки.
17. Пальпація нирок і сечового міхура. Перкусія сечового міхура, симптом Пастернацького.
18. Оцінка та інтерпретації загального аналізу сечі залежно від віку, результатів аналізу сечі за Нечипоренко, Зимницьким.
19. Інтерпретація змін в загальному аналізі крові.
20. Огляд, пальпація щитоподібної залози, визначення гіпер-та гіпофункції щитоподібної залози.
21. Встановлення ознак цукрового діабету у дітей.
22. Встановлення ознак гіпер- та гіпофункції надниркових залоз.
23. Огляд та пальпація лімфатичних вузлів у дітей.

Перелік питань змістового модулю Загальна хірургія.

1. Десмургія - поняття. Розвиток десмургії. Матеріали, які застосовуються в десмургії. Основні типи пов'язок на голову
2. Десмургія - поняття. Правила бинтування. Основні типи пов'язок на кінцівки
3. Десмургія - поняття. Безбинтові пов'язки. Основні типи пов'язок на тулуб та промежину
4. Антисептика. Суть методу, основні види.
5. Фізична антисептика. Методи дренування в хірургії. Сорбенти. Фактори зовнішнього середовища
6. Механічна антисептика. Первинна та вторинна хірургічна обробка рани, туалет рани.
7. Хімічна антисептика
8. Біологічна антисептика.
9. Внутрішньолікарняна інфекція, шляхи розповсюдження та її профілактика. Ендогенна інфекція та її значення в хірургії.
10. Організація роботи гнійної перев'язочної. Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією
11. Асептика. Визначення. Профілактика повітряно-краплинної інфекції.
12. Принципи дії автоклаву, методи стерилізації перев'язочного матеріалу та операційної білизни.
13. Методи контролю за стерильністю.
14. Передстерилізаційна підготовка інструментів і методи їх стерилізації. Методи контролю передстерилізаційної обробки інструментів.
15. Хімічні методи стерилізації. Особливості стерилізації інструментів з оптичною системою.
16. Класифікація і вимоги до шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.
17. Імплантаційна інфекція. Джерела. Особливості профілактики.
18. Методи підготовки рук хірурга до операції.
19. Способи підготовки та обробки операційного поля .
20. Основні принципи організації роботи в операційній та перев'язочній.
21. Хірургічна операція. Класифікація в залежності від строку і об'єму виконання.
22. Класифікація хірургічних операцій в залежності від мети. Симультантні та комбіновані операції.
23. Одномоментні, багатомоментні, повторні операції
24. Типові, атипові, спеціальні хірургічні операції. Класифікація операцій по ступеню інфікування
25. Основні етапи хірургічної операції.
26. Основні інтраопераційні ускладнення. Інтраопераційна профілактика інфекційних ускладнень.
27. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій.
28. Передопераційний період. Визначення, основні задачі діагностичного етапу
29. . Передопераційний період. Безпосередня підготовка хворого до операції
30. Ступені ризику операції.
31. Післяопераційний період. Визначення, задачі.
32. Фізіологічні фази післяопераційного періоду та клінічні етапи.

33. Неускладнений післяопераційний період. Основні принципи ведення післяопераційного періоду.
34. Ускладнення в післяопераційному періоді з боку рани, лікування цих ускладнень, їх профілактика.
35. Ускладнення в післяопераційному періоді з боку серцево-судинної системи та дихальної системи, лікування цих ускладнень, їх профілактика.
36. Ускладнення в післяопераційному періоді з боку шлунково-кишкового тракту та сечовидільної системи, лікування цих ускладнень, їх профілактика
37. Профілактика та лікування пролежнів.
38. Кровотеча. Визначення. Класифікація.
39. Класифікація кровотеч в залежності від ступеню важкості. Зміни в організмі при гострій крововтраті. Компенсаторно-приспосувальні механізми.
40. Кровотеча в черевну порожнину, клініка, діагностика. Лікування.
41. Кровотеча в грудну порожнину, клініка, діагностика. Методи дренування грудної порожнини
42. Методи визначення об'єму крововтрати.
43. Тимчасові методи зупинки кровотечі. Правила накладання джгута
44. Тимчасові методи зупинки кровотечі. Класифікація. Основні точки пальцевого притиснення артерій.
45. Механічні методи остаточної зупинки кровотечі.
46. Фізичні та хімічні методи остаточної зупинки кровотечі
47. Біологічні методи остаточної зупинки кровотечі
48. Крововтрата, класифікація за ступенем важкості, принципи лікування.
49. Геморагічний шок. Ступені важкості. Стадії розвитку.
50. Основні принципи лікування геморагічного шоку
51. Вчення про групи крові. Поняття про системи АВО та Rh-фактора.
52. Основні методи визначення груп крові за системою АВО. Поняття про кров'яні химери.
53. Основні методи визначення Rh фактора. Можливі помилки.
54. Поняття про стандартні сироватки. Можливі помилки при визначенні груп крові.
55. Сучасні правила переливання крові. Порядок дій лікаря при переливанні крові.
56. Спостереження за хворим після гемотрансфузії. Документація, яка заповнюється при переливанні крові.
57. Механізм дії перелитої крові.
58. Способи переливання крові. Аутогемотрансфузія.
59. Методи переливання донорської крові.
60. Макроскопічна оцінка придатності крові до переливання
61. Методика гемотрансфузії. Проба на індивідуальну сумісність за системою АВО.
62. Методика гемотрансфузії. Проба на індивідуальну сумісність по Rh-фактору.
63. Методика гемотрансфузії. Біологічна проба.
64. Показання до переливання крові.
65. Протипоказання до переливання крові.
66. Види цільної крові. Поняття про компонентну гемотерапію.
67. Основні компоненти крові. Показання до їх застосування.
68. Препарати крові комплексної та імунологічної дії.
69. Препарати крові – коректори системи гемостазу.
70. Кровозамінники геодинамічної дії
71. Кровозамінники дезінтоксикаційної дії.
72. Кровозамінники для парентерального харчування
73. Кровозамінники – білкові препарати, жирові емульсії та вуглеводи.
74. Кровозамінники – регулятори водно-сольового обміну та кислотно-лужної рівноваги.
75. Осмодіуретики. Переносники кисню (перфторан) та інфузійні антигіпоксанти.
76. Ускладнення при переливанні крові механічного характеру
77. Класифікація ускладнення при переливанні крові.
78. Пірогенні гемотрансфузійні реакції. Клініка, діагностика, лікування та попередження.
79. Алергічні гемотрансфузійні реакції. Клініка, діагностика, лікування та попередження
80. Гемотрансфузійний шок. Клініка, діагностика, лікування та попередження.
81. Ускладнення при переливанні крові, несумісної по Rh-фактору та іншим антигенним системам.
82. Синдром масивних гемотрансфузій. Клініка, діагностика, лікування та попередження
83. Цитратна та калієва інтоксикація. Клініка, діагностика, лікування та попередження.
84. Ускладнення інфекційного характеру. Клініка, діагностика, лікування та попередження
85. Поняття про донорство. Групи донорів
86. Показання та протипоказання до донорства.
87. Обстеження донорів. Методи консервування крові та її препаратів.
88. Місцеве знеболення. Класифікація. Показання, протипоказання.
89. Характеристика основних анестетиків для місцевого знеболення.
90. Способи місцевого знеболення, новокаїнові блокади.

91. Інфільтраційна анестезія за А.В. Вишневським. Можливі ускладнення.
92. Провідникова анестезія. Можливі ускладнення.
93. Перідуральна анестезія, техніка проведення. Можливі ускладнення.
94. Спинномозкова анестезія, техніка проведення. Можливі ускладнення.
95. Епідуральна анестезія. Техніка проведення. Можливі ускладнення.
96. Загальне знеболення, визначення. Основні методи загального знеболення.
97. Стадії наркозу.
98. Внутрішньовенний наркоз. Показання, особливості перебігу, ускладнення.
99. Нейролептаналгезія. Атаралгезія.
100. Міорелаксанти. Інкубація трахеї.
101. Інгаляційний наркоз. Методи проведення. Препарати. Можливі ускладнення.
102. Сучасний комбінований інкубаційний наркоз. Переваги.
103. Підготовка до анестезії. Премедикація.
104. Термінальні стани.
105. Обморок, колапс. Клініка, діагностика. Перша допомога.
106. Шок. Визначення. Поняття про шоківі органи.
107. Шок. Фази розвитку в залежності від типу шоку. Основні принципи лікування.
108. Основні принципи реанімації. Базова серцево-легенева реанімація.
109. Методи штучної вентиляції легень. Ефективність реанімаційних заходів.
110. Прекардіальний удар Дефібриляція. Внутрішньосерцеве введення лікарських засобів.
111. Показання, протипоказання до проведення та зупинки реанімаційних заходів. Проблема евтаназії.
112. Показання і техніка проведення штучної вентиляції легень і непрямого масажу серця.
113. Класифікація ран, клінічні ознаки.
114. Фізичні, клінічні і біохімічні зміни в рані. Патогенез ранового процесу.
115. Фази (стадії) ранового процесу.
116. Загоєння ран первинним, вторинним натягом та під струпом. Патоморфологія.
117. Перша допомога при наявній рані.
118. Первинна хірургічна обробка рани.
119. Види хірургічних швів при виконанні первинної хірургічної обробки рани.
120. Класифікація ран в залежності від ступені інфікування.
121. Лікування ран в I фазі ранового процесу.
122. Лікування ран в II фазі ранового процесу.
123. Лікування ран в III фазі ранового процесу.
124. Хірургічна обробка гнійної рани, види швів в залежності від часу накладання.
125. Забій, розтягнення, розриви м'яких тканин. Клініка, діагностика, лікування.
126. Пошкодження грудної клітини. Види пневмотораксу. Клініка, діагностика, лікування.
127. Закриті пошкодження черепа – струс, забій, здавлення. Клініка, діагностика, лікування.
128. Травматичний шок. Фази розвитку. Клініка, діагностика, лікування.
129. Переломи. Класифікація, клініка, діагностика.
130. Регенерація кісткової тканини. Етапи формування кісткової мозолі.
131. Перша допомога при переломах. Імобілізація, транспортування.
132. Основні принципи лікування переломів. Відкрита та закрыта репозиція.
133. Консервативний метод лікування переломів за допомогою гіпсової пов'язки.
134. Лікування переломів методом постійного витягання.
135. Основні види оперативного лікування переломів.
136. Ускладнення при лікуванні переломів, їх лікування, профілактика.
137. Вивихи. Механізм виникнення. Класифікація. Методи лікування.
138. Синдром тривалого стиснення. Клініка, лікування.
139. Опіки, класифікація в залежності від ступеню пошкодження. Методи визначення глибини опіку.
140. Опікова хвороба, періоди, клінічна діагностика.
141. Методи визначення площі опікової поверхні шкіри.
142. Місцеве лікування опіків. Особливості формування рубців пори опіках.
143. Методи хірургічного лікування опіків.
144. Загальні принципи лікування опікової хвороби.
145. Характеристика хімічних опіків.
146. Електротравма, особливості впливу на організм людини. Перша допомога при дії електричного струму.
147. Відмороження, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
148. Відмороження, періоди в залежності від перебігу. Загальне переохолодження.
149. Особливості променевих опіків. Їх лікування.
150. Загальні принципи консервативного і оперативного лікування при відмороженні в залежності від періодів.

151. Хірургічна інфекція.. Визначення, класифікація.
152. Гостра гнійна інфекція. Класифікація, етіологія, патогенез, вхідні ворота. Специфічні та неспецифічні механізми захисту організму.
153. Клініка гострої хірургічної інфекції – місцеві ознаки запалення, скопичення гною. Місцеві ускладнення гнійних процесів.
154. Загальна реакція організму при гнійній інфекції, зміни в лабораторних показниках
155. Основні принципи лікування місцевої гнійної інфекції
156. Основні принципи антибактеріальної терапії при гострій гнійній інфекції. Поняття про ендолімфатичну терапію.
157. Основні принципи дезінтоксикаційної терапії при гострій гнійній інфекції. Поняття про імунотерапію
158. Хронічна гнійна інфекція. Визначення, класифікація
159. Фурункул. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
160. Фурункульоз. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
161. Фурункул, карбункул обличчя, особливості, клініка, лікування.
162. Карбункул, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.
163. Абсцес. Етіологія, клініка, лікування.
164. Флегмона, клініка, діагностика, лікування.
165. Диференційна діагностика абсцесу, флегмони та карбункулу
166. Диференційна діагностика абсцесу, флегмони та гідраденіту
167. Диференційна діагностика абсцесу, аденофлегмони та карбункулу
168. Диференційна діагностика абсцесу, флегмони та бешихи
169. Флегмони кисті. Класифікація. Клініка флегмон тилу кисті, діагностика, лікування
170. Флегмони кисті. Клініка флегмон долонної поверхні кисті, діагностика, лікування
171. Гідраденіт, клініка, діагностика, лікування.
172. Лімфангіт, лімфаденіт. Причини, клініка, діагностика
173. Гнійний лактаційний мастит. Причини, клініка, діагностика, лікування.
174. Гнійний лактаційний мастит. Причини, клініка, профілактика.
175. Бешиха. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, лікування.
176. Параназит. Клініка, класифікація, діагностика, лікування.
177. Панарицій. Етіологія, патогенез, класифікація.
178. Панарицій. Клініка, діагностика, лікування.
179. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування підшкірного та піднігтьового панарицію
180. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування сухожилкового панарицію. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування кісткового панарицію.
181. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування пандактиліту
182. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування суглобового панарицію.
183. Панарицій. Клініка, диференційна діагностика, лікування білянігтьового та піднігтьового панарицію.
184. Основні принципи лікування та діагностики панарицію. Ускладнення панарицію
185. Основні клітковинні простори кисті. Флегмони кисті. Етіологія, класифікація.
186. Флегмони тилу кисті. Клініка, діагностика, лікування.
187. Флегмони долонної поверхні кисті. Клініка, діагностика, лікування.
188. Гострий гематогенний остеомієліт Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
189. Гострий гематогенний остеомієліт Класифікація, діагностика, лікування
190. Первинні хронічні форми остеомієліту (Ольє, Броді, Гарє), клініка, діагностика, лікування.
191. Гострий гнійний артрит. Клініка, діагностика, лікування
192. Гострий гнійний бурсит. Клініка, діагностика, лікування
193. Сепсис, класифікація, етіологія
194. Алгоритм діагностики сепсису.
195. Сепсис, клініка септичного шоку, діагностика, маркери сепсису.
196. Сепсис, септицемія, септикопемія, діагностика.
197. Сепсис, основні принципи лікування
198. Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції. Особливості перебігу гострих гнійних захворювань у хворих на СНІД та наркоманію
199. Правець. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
200. Специфічна профілактика правця.
201. Активна профілактика правця
202. Пасивна профілактика правця
203. Неспецифічна профілактика правця
204. Планова профілактика правця.
205. Екстрена профілактика правця. Показання.
206. Сибірковий карбункул. Етіологія, клініка, лікування.

207. Дифтерія ран. Клініка, діагностика, лікування
208. Анаеробна клостридіальна інфекція. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
209. Анаеробна неклостридіальна інфекція. Етіологія, патогенез, клініка, лікування
210. Газова гангрена. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
211. Основні принципи профілактики та лікування анаеробної інфекції.
212. Гнилісна інфекція. . Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
213. Кістково-суглобний туберкульоз. Патологічна анатомія, форми клініка, лікування.
214. Особливості пошкодження кісток при остеомієліті та туберкульозі.
215. Сифіліс в хірургічному плані. Діагностика. Особливості обробки ран
216. Актиномікоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
217. Причини і види омертвіння тканин.
218. Суха і волога гангрена. Клініка, діагностика, лікування.
219. Лікування сухих та вологих некрозів.
220. Трофічні виразки. Причини, особливості клінічного перебігу. Клініка, діагностика.
221. Трофічні виразки. Основні принципи лікування
222. Нориці. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
223. Пролежні. Механізм виникнення. Лікування, профілактика.
224. Облітеруючий ендартеріїт. Клініка, діагностика, лікування.
225. Гострі порушення артеріальної прохідності. Класифікація стадій гострої ішемії. Діагностика, лікування.
226. Хронічні порушення артеріальної прохідності. Класифікація ступеню хронічної ішемії.
227. Консервативне лікування хронічних порушень артеріальної прохідності. Принципи призначення антикоагулянтів.
228. Хірургічні методи лікування хронічних порушень артеріальної прохідності.
229. Облітеруючий атеросклероз. Клініка, діагностика, лікування
230. Диференційна діагностика облітеруючого ендартеріїту та атеросклерозу
231. Відмінності некрозів при порушенні артеріального кровопостачання та венозного відтоку.
232. Гострі порушення венозного відтоку. Тромбофлебіт, флеботромбоз. Причини, діагностика, лікування.
233. Хронічні порушення венозного відтоку. Клініка, діагностика, лікування
234. Порушення мікроциркуляції. Класифікація. Системні васкуліти.
235. Порушення лімфовідтоку та іннервації.
236. Порушення мікроциркуляції. Класифікація. Діабетична ангіопатія
237. Основні правила хірургічної деонтології в онкології. Організація допомоги онкологічним хворим, оцінка ефективності лікування.
238. Пухлини. Етіологія, патогенез. Класифікація по ТІМР.
239. Передракові захворювання шкіри та молочної залози. Діагностика
240. Передракові захворювання шлунково-кишкового тракту
241. Передракові захворювання щитоподібної залози, статевих органів
242. Доброякісні пухлини. Класифікація. Основні принципи лікування. Показання до хірургічного лікування.
243. Диференційна діагностика доброякісних і злоякісних пухлин.
244. Особливості обстеження хворих з пухлинним захворюванням.
245. Загальні принципи хірургічного лікування злоякісних пухлин.
246. Основи променевої терапії злоякісних пухлин. Ускладнення
247. Основи хіміотерапії злоякісних пухлин
248. Алгоритм дослідження хворого з підозрою на пухлину з метою постановки або виключення захворювання
249. СНІД. Етіологія, лікування. Діагностика. Методи захисту медичного персоналу від СНІДУ.
250. Методи захисту медичного персоналу від СНІДУ. Експрес діагностика. Протиспідова укладка та аптечка.

Перелік практичних навичок змістового модулю Загальна хірургія

1. Накласти пов'язку "чепчик"
2. Накласти пов'язку Гіппократа.
3. Накласти пов'язку на потилицю.
4. Накласти пов'язку на обидва ока.
5. Накласти пов'язку "вуздечка".
6. Накласти пращеподібну пов'язку.
7. Накласти пов'язку Дезо.
8. Накласти пов'язку Вельпо.
9. Накласти пов'язку на молочну залозу.
10. Накласти оклюзійну пов'язку при проникаючому пошкодженні грудної порожнини.
11. Накласти колоскову пов'язку на плечовий суглоб.

12. Накласти "черепашову" пов'язку на ліктьовий суглоб.
13. Накласти пов'язку "лицарська рукавичка".
14. Накласти пов'язку на кисть та пальці типа (рукавиця).
15. Визначити групу крові стандартними сироватками
16. Визначити групу крові стандартними еритроцитами
17. Визначити групу крові перехресним способом.
18. Визначити групу крові цоліклонами
19. Визначити індивідуальну сумісність крові донора та реципієнта за системою АВО
20. Визначити індивідуальну сумісність крові донора і реципієнта по резус-фактору
21. Макроскопічна оцінка придатності донорської крові до переливання.
22. Зупинити артеріальну кровотечу пальцевим притисканням.
23. Зупинити артеріальну кровотечу з передпліччя за допомогою джгута.
24. Зупинити артеріальну кровотечу з передпліччя та плеча за допомогою закрутки.
25. Підібрати інструменти для операції перев'язки судин на протязі.
26. Проведення закритого масажу серця штучного дихання "рот в рот", "рот в ніс" на фантомі.
27. Проведення транспортної іммобілізації верхньої кінцівки.
28. Проведення транспортної іммобілізації нижньої кінцівки
29. Техніка виконання внутрішньої шкірної проби на чутливість хворого до антибіотика.
30. Техніка виконання скарифікаційної проби на чутливість хворого до антибіотика
31. Техніка виконання підшкірних ін'єкцій
32. Техніка виконання внутрішньом'язових ін'єкцій
33. Техніка виконання внутрішньовенозних ін'єкцій.
34. Техніка проведення внутрішньовенної інфузії.
35. Техніка постановки внутрішньовенного катетера з ін'єкційним портом (вазо фіксу).
36. Догляд за внутрішньовенним катетером з ін'єкційним портом (вазо фіксом) та підключичним катетером.
37. Техніка виконання очисної клізми.
38. Техніка виконання лікувальної клізми.
39. Техніка виконання сифонної клізми.
40. Техніка промивання шлунку.
41. Катетеризація сечового міхура у жінок.
42. Катетеризація сечового міхура у чоловіків.
43. Проби на визначення якості гіпсового порошку
44. Техніка накладання гіпсової лонгети.
45. Техніка виконання міжреберної блокади.
46. Техніка виконання провідникової анестезії за Оберстом-Лукашевичем.
47. Техніка виконання пункції плевральної порожнини.
48. Техніка виконання паравертебральної блокади.
49. Техніка виконання блокади сім'яного канатика за Епштейном-Лорінім.
50. Техніка виконання анестезії плечового сплетіння за Куленкампом.
51. Визначити групу крові стандартними сироватками
52. Визначити групу крові стандартними еритроцитами
53. Визначити групу крові перехресним способом.
54. Визначити групу крові цоліклонами
55. Визначити індивідуальну сумісність крові донора та реципієнта за системою АВО
56. Визначити індивідуальну сумісність крові донора і реципієнта по резус-фактору
57. Макроскопічна оцінка придатності донорської крові до переливання.
58. Зупинити артеріальну кровотечу пальцевим притисканням.
59. Зупинити артеріальну кровотечу з передпліччя за допомогою джгута.
60. Зупинити артеріальну кровотечу з передпліччя та плеча за допомогою закрутки.
61. Підібрати інструменти для операції перев'язки судин на протязі.
62. Проведення закритого масажу серця штучного дихання "рот в рот", "рот в ніс" на фантомі.
63. Проведення транспортної іммобілізації верхньої кінцівки.
64. Проведення транспортної іммобілізації нижньої кінцівки
65. Техніка виконання внутрішньої шкірної проби на чутливість хворого до антибіотика.
66. Техніка виконання скарифікаційної проби на чутливість хворого до антибіотика
67. Техніка виконання підшкірних ін'єкцій
68. Техніка виконання внутрішньом'язових ін'єкцій
69. Техніка виконання внутрішньовенозних ін'єкцій.
70. Техніка проведення внутрішньовенної інфузії.
71. Техніка постановки вазофіксу.

72. Догляд за вазофіксом та підключичним катетером.
73. Техніка виконання очисної клізми.
74. Техніка виконання лікувальної клізми.
75. Техніка виконання сифонної клізми.
76. Техніка промивання шлунку.
77. Катетеризація сечового міхура у жінок.
78. Катетеризація сечового міхура у чоловіків.
79. Проби на визначення якості гіпсового порошку
80. Техніка накладання гіпсової лонгети.
81. Техніка виконання міжреберної блокади.
82. Техніка виконання провідникової анестезії за Оберстом-Лукашевичем.
83. Техніка виконання пункції плевральної порожнини.
84. Техніка виконання паравертебральної блокади.
85. Техніка виконання блокади сім'яного канатика за Епштейном-Лорінім.
86. Техніка виконання анестезії плечового сплетіння за Куленкампом.
87. Виконання перев'язки рани в 1 фазі ранового процесу
88. Виконання перев'язки рани в 2 фазі ранового процесу
89. Пальпація периферійних артеріальних судин (точки).
90. Діагностика остеомієліту по рентгенограмах.
91. Проведення об'єктивного обстеження голови та шиї.
92. Проведення об'єктивного обстеження органів грудної клітки.
93. Проведення об'єктивного обстеження органів черевної порожнини.
94. Проведення об'єктивного обстеження опорно-рухового апарату, визначення абсолютної та відносної довжини кінцівок.
95. Метод обробки рук хірурга стериліумом
96. Метод обробки рук хірурга первомуром
97. Метод обробки операційного поля стериліумом
98. Метод обробки операційного поля первомуром
99. Обстеження хворого у несвідомому стані
100. Догляд за хворими в період виходу із наркозу

Форми та методи оцінювання

Змістовний модульний контроль.

Методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Види контролю:

- попередній;
- поточний;
- екзамен ОСКІ – 1

Форма підсумкового контролю успішності навчання - іспит ОСКІ – 1

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи.

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Поточний контроль передбачає 100 % опитування здобувачів вищої освіти групи на практичному, занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач тощо. Кожна тема заняття передбачає також проведення контролю практичних навичок (огляд, пальпація, перкусія, аускультация). За кожний етап заняття і елемент поточного контролю здобувач вищої освіти отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно таблиці узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ. З таблицею та критеріями оцінювання можна ознайомитись в Положенні про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в полтавському державному медичному університеті за посиланням (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkPw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» є проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (далі – ОСКІ). *ОСКІ – 1* : тип оцінки практичних навичок здобувача освіти, який проводиться після зарахування необхідних практичних навичок по завершенні вивчення пропедевтичних дисциплін перед виробничою практикою.

До *екзамену ОСКІ – 1* допускаються здобувачі вищої освіти, які відвідали всі аудиторні навчальні заняття (лекції, практичні заняття), передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали) та набрали за поточну початкову діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну (72 бали) за кожен з модулів.

Положення, що визначає методику, порядок та регламент проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (далі – ОСКІ), який спрямовано на визначення та оцінювання засвоєння здобувачами освіти клінічних навичок та набуття ними професійних компетенцій в Полтавському державному медичному університеті подано за посиланням https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/coVN2jzmAjQRjrrwjLQjF0tdnMj1dThIFHQohpkZ.pdf

Методи навчання.

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, практика).
- активні (аналіз конкретних ситуацій, презентації, тематичні дискусії)

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка
- змістовний модульний контроль;
- ОСКІ-1

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення мають всі види навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Методичне забезпечення лекційного курсу:

1. Тези лекцій.
2. Презентації лекцій.
3. Аудіозаписи з даними аускультативу серця та легень.
4. Відеофільми та навчальні кінофільми з даними інструментальних методів обстеження.
5. Демонстраційні матеріали до розбору тематичних хворих та клінічних випадків.

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Тези практичних занять для викладачів.

2. Питання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
3. Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.
4. Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем, змістових модулів.
5. Стандартизовані дані інструментальних та лабораторних методів обстеження.
6. Варіанти завдань (теоретичних та практичних) для підсумкового контролю.

Методичне забезпечення проведення підсумкових контролів:

1. Тестові завдання формату А.
2. Практичні завдання для перевірки опанування практичними навичками.
3. Набори медичних термінів для контролю засвоєння латинської термінології
4. Комплекти результатів загально-клінічного лабораторного обстеження хворих:
 - Загальний аналіз крові
 - Біохімічне дослідження крові
 - Загальний аналіз сечі
 - Аналізи сечі за методами Зимницького, Нечипоренка
 - Аналіз дуоденального вмісту
 - Результати інтрагастральної рН-метрії
5. Комплекти результатів інструментальних обстежень хворих:
 - Рентгенограми
 - Електрокардіограми
 - Ехокардіограми
 - Фонокардіограми
 - УЗД органів черевної порожнини та заочеревинного простору
2. Фантоми для виконання ін'єкцій, обстеження прямої кишки, катетеризації сечового міхура, виконання первинної та вторинної хірургічної обробки ран. Катетери сечові різні.
3. Шини Крамера, Дітерхса, пневмошини, бинти, гіпсові бинти
4. Набори для визначення груп крові та резус фактора. Джгути. Набори для венесекції.
5. Набір інструментарію хірургічний: пінцети, затискачі, скальпеля, голкотримачі, корнцанги, ножиці, рано розширювачі, троакари, голки, нитки. Інструментарій для анестезії тощо.
6. Розхідні матеріали (рукавички, спирт, марля, вата, бинти тощо) та інструментарій.
7. Меблі для зберігання інструментарію та матеріалів (комплект).

Рекомендована література змістового модулю Пропедевтика внутрішньої медицини

Базова

1. Ковальова, О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А. Пропедевтика внутрішньої медицини : [підручник для здобувач вищої освіти вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова. - К. : Медицина, 2016. - 720 с
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М.Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського.- 6-е видання.- К.: ВСВ «Медицина», 2020.- 552 с.
3. Казаков Ю.М., Гольденберг Ю.М., Петров Є.Є. Модуль 2. Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів в клініці пропедевтики внутрішньої медицини.- Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2012.- 474 с.

Допоміжна:

1. Шуть С.В. Алгоритм електрокардіографічної діагностики серцево-судинної патології в практиці сімейного лікаря/ С.В. Шуть, Т.А. Трибрат.- 2-ге видання, доповнене.- Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018.- 112 с.
2. Свінцицький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини.- К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 1008 с.
3. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.-К.: ВСВ «Медицина», 2020.-756 с.

Інформаційні ресурси

1. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94>
2. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>
3. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWByc>
4. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Методика реєстрації ЕКГ (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA&t=204s>
5. Яворський О.Г. Аудіодиск «Аускультация легень:основні й побічні дихальні шуми. Аускультация сердца: тони й шуми» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
6. Яворський О.Г. DVD-фільм «Пальпация, перкуссия, аускультация» (українською й англійською мовами) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
7. Яворський О.Г. DVD-фільм «Анамнез. Огляд: фото пацієнтів» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
8. З тем «Загальний огляд хворого, огляд окремих частин тіла»
 - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
 - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
9. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження органів дихання»
 - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
 - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
10. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження серцево-судинної системи»
 - <http://www.cardiologysite.com/>
 - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
 - <http://www.blaufuss.org/>
 - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
11. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження органів шлунково- кишкового тракту та нирок»
 - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
 - <http://gastroresource.com/GITextbook/En/Default.htm>
 - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>

Рекомендована література змістового модулю Пропедевтика педіатрії

1. Фесенко М.Є., Похилько В.І., Цвіренко С.М.Хворий малюк Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації. Полтава. – АСМЕ, 2019. 428с.
2. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання. Київ: ВСВ «Медицина». – 426 с.
 - 3. Пропедевтична педіатрія: підруч. для студ. ВМНЗ IV р. а. / В. Г. Майданник, В. Г. Бурлай, О. З. Гнатейко [та ін.] ; за ред. В. Г. Майданника ; М-во охорони здоров'я України. - Вид. 2-е, випр. та допов. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 871 с. : іл., табл. - Бібліогр. в кінці розд.

Додаткова:

- 1. Катілов О.В., Дмитрієв Д.В., Дмитрієва К.Ю., Макаров С.Ю. Клінічне обстеження дитини. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 518с.
- 2. Ткаченко С., Поцюрко Р., Беш Л. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунпрофілактики. – Київ: Медицина, 2021. – 592с.
- 3. Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г., Пашко О.А., Чернявська Ю.В., Таран В.В. Практичні навички в педіатрії. Навчальний посібник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 295с.

Інформаційні ресурси:

- [Здобувачу \(pdmu.edu.ua\)](http://pdmu.edu.ua)
- Накази МОЗ <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
- Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
- 3 тем «Загальний огляд хворого»
- <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
- <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>

Рекомендована література змістового модулю Загальна хірургія

Базова

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
2. Загальна хірургія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. МОЗ України / В. П. Андрющенко [та ін.] ; за ред.: Я. С. Березницького [та ін.] ; рец.: М. А. Каштальян, О. Ю. Іоффе, В. П. Польовий. - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2020. - 344 с. - (Національний підручник). - ISBN 978-966-382-847-3
3. Електронний навчально-методичний посібник “ **Збірник лекцій з загальної хірургії. Модуль 1** ” українською мовою, розробленою співробітниками кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими для здобувачів вищої медичної освіти медичних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації за редакцією доц. Чорної І.О., проф. Лігоненко О.В., доц. Зубахи А.Б., доц. Стороженко О.В., та завідувачем кафедри хірургії № 3 д.мед.н. доцентом Панасенко С.І. – Полтава-2021. – 670с. - затверджений Вченою радою Полтавського державного медичного університету 8.12.2021, протокол № 3.
4. Електронний навчально-методичний посібник “ **Збірник лекцій з загальної хірургії. Модуль 2** ” українською мовою, розробленою співробітниками кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими для здобувачів вищої медичної освіти медичних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації за редакцією доц. Чорної І.О., проф. Лігоненко О.В., доц. Шумейко І.А., ас. Ярошенко Р.А., ас. Горб Л.І. - Полтава 2020— 389с. затверджений Вченою радою Полтавського державного медичного університету 8.12.2021, протокол № 3.
5. Загальна хірургія: підручник/ П.О. Герасимчук, С.Й. Запорожан, І.М. Дейкало та ін.: за ред. проф. П.О. Герасимчука. – Тернопіль: ТНМУ «Укрмедкнига», 2020. – 696 с

Допоміжна:

1. Догляд за хворими. Практика: Підручник. — 3-тє вид., випр. / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І.Шевченко, Т.В. Фролова. — К.: Медицина, 2015. — Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф. Польового В. П., Шкваровського І. В., Желіби М. Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
2. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропасєва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
3. Догляд за хворими. Практика: Підручник. — 3-тє вид., випр. / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, С.І.Шевченко, Т.В. Фролова. — К.: Медицина, 2015. — 488 с.,
4. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ.мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. -424 с.
5. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.
6. Онкологія : підручник / А. І. Шевченко, О. П. Колеснік, Н. Ф. Шевченко, О. М. Сидоренко, А. В. Каджоян, О. М. Левик, Є. І. Савченко, А. Ю. Полковніков ; за ред. А. І. Шевченка. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 488 с. ISBN 978-966-382-791-9
7. Онкологія: підручник / Г.В. Бондар, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук, Ю.В. Думанський та ін. — 2-е видання - Київ. «Медицина». 2019 – 520с.
8. Опікова травма / Г.П. Козинець, В.М. Денисенко, В.П. Циганков, О.М. Коваленко // Вказівки з воєнно-польової хірургії. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 396 с..
9. Перша долікарська допомога / Андрющенко В. П., Кушта Ю. Ф., Андрющенко Д. В. – Львів, Львівський національний медичний університет, 2017. – 351 с.

10. Пантьо В. І. Загальна хірургія: навчальний посібник / В. І. Пантьо, В. М. Шимон, О. О. Болдіжар – Ужгород: ІВА, 2018. – 464 с.

11. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт університету <https://www.pdmu.edu.ua>

2. Сайт кафедри <https://surgery-three.pdmu.edu.ua>

3. Бібліотека ПДМУ <https://www.pdmu.edu.ua/biblioteca>

Розробники

Доцент закладу вищої освіти, к.мед.н., ПЕТРОВ

Асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Тетяна ІВАНІЦЬКА

Доцент закладу вищої освіти, к.мед.н., Марина ФАСТОВЕЦЬ

Зав.кафедри педіатрії №1 із неонатологією, к.мед.н., доцент Світлана ЦВІРЕНКО

Доцент закладу вищої освіти, к.мед.н., Ірина ЧОРНА